

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	in upravnistvu prejemam:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo,) telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjski peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2:30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak: Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Brezuspešni laški naval pri Sv. Martinu

ITALIJANI SO IZVRŠILI VEČ BREZUSPEŠNIH SUNKOV PRI SV. MARTINU, NA OSTALI FRONTI PA JE NJIHOVO DELOVANJE VIDNO POJENJALO.

Dunaj, 5. septembra. (Kor. ur.) Uradno razglasa:

Italijansko bojišče.

Včeraj so razvijali Italijani na Doberdolski visoki planoti živahnost, toda docela brezuspešno delovanje. Potem, ko je njihova artiljerija vseh kalibrov lujo obstreljevala posamezne prostore, so poskusili že dopoldan več sunkov ob cesti zapadno od Sv. Martina. Vse smo odbili. Naša artiljerija je proti umikajočemu se sovražniku uničujoče delovala. Proti večeru je postal artiljerijski ogenj zopet lučnejši, sledili so mu potem zopet posamezni napadi pehote, ki so se vsi z velikimi izgubami za Italijane ponesrečili.

Na južnem Tirolskem smo pogladi v beg dve sovražni stotniji, ki ste napadli našo stražo pri Marco.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

SOBOTNO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. septembra. (Kor. ur.) Uradno razglasa:

Italijansko bojišče.

Od brezuspešnih napadov na visoko planoto Lavarone in na tolimsko mostišče je delovanje Italijanov vidno pojenjalo. Izvzemši artiljerijske boje se je včeraj samo pred južnim delom imenovanega mostišča vršil omembe vreden boj. Sovražnik je bil kakor vedno odbit. Enako usodo je imel davi zgodaj vprizorjen italijanski napad v območju Dolomit od alpe Böden proti Innichenriedlu.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Proti Lavaronskim višinam.

Iz pisma nekega sanitetnega vojaka! . . . Vnel se je boj. Treba je bilo obvezati štiri težko ranjene, ali kako, ko pa Italijani streljajo venomer kakor zbesneli. Prišla je noč,

streljanje je vedno ljuto. Cesarski strelci so napadli Italijane in kri italijanska je tekla v curkih. Naznanje ni so nam ranjeni. Takoj sem stopil prostovoljno pred poveljnika in z menoj trije drugi tovariši, da gremo po ranjence. Ta noč je bila najstrašnejša, kar sem jih preživel. Ko smo se bližali bojišču, je padala granata za granato, šrapnel za šrapnelom poleg nas, ali zadet ni bil nobeden. Ni hotela usoda tega, da bi ne dobili pomoči ubogi ranjenci. To ni bil dež iz krogelj, to je bila toča, ali Italijani so streljali previsoko. Nadaljevali smo svojo pot in prišli srečno k cilju. Pomagali smo ranjencem in sedaj nazaj, še bolj nevarno kakor poprej, ker smo morali iti z ranjenci počasi, varno korak za korakom. Srečno smo se vrnili . . . Do sedme jutraj je divjal boj, potem so odnehali Italijani. 115. italijanski pehotni polk nas je bil napadel, ali bil je poražen, vjeli smo 200 mož, ki so pravili, da so jim rekli poveljniki, da so naše utrdbe in naši jarki uničeni, da bodo torej prodirali dalje kar brez vsakega boja . . .

Italijanski a - b - c.

»Münchener Neueste Nachrichten« prinašajo zanimivo korespondenco iz Berna, iz katere posnemamo:

Neki italijanski senator, ki je veljal nekdanj za prijatelja Nemčije, je rekel v nekem pogovoru: »Rekli smo a in b in tako pojdemo skozi ves alfabet do ž.« Z a je mislil vojno proti Avstriji, z b vojno proti Turčiji . . . potem: »Cadona tekem septembra odstopi od vrhovnega poveljstva, ker na avstrijski meji ne more nikamor naprej, v Francijo pa tudi noče poslati nikakih čet. Njegov naslednik Porro se je že dogovoril v vsem s francoskimi in angleškimi vojskovodjami. Potem rečemo c.«

Senator meni, da mora in mora Italija spraviti svojo armado na višino 3 milijonov; dobra tretjina bo pomagala Francozom in Angležem na francoskem, torej proti Nemčiji. Senator pa je mimogrede priznal, da ni razpoloženje za to ne v civilnem prebivalstvu ne v armadi. Ali zakaj

pa imamo častnike, ako ne zato, da delajo dobro razpoloženje?

Senator meni, da treba ljudstvu in armadi dopovedati, da zmaga Italije more biti le v splošni zmagi četverozveze. Nikak delni uspeh v boju z Avstrijo bi ne zagotovil Italijanom posesti ozemlja, katero so izvajali; vreči ob tla in uničiti sovražnika, to je mogoče samo z roko v roki skupno z zavezniki v boju proti Nemčiji . . . Joffre napoveduje zimsko vojno in sicer ob Renu.

Pod ljutim granatnim ognjem.

Ne samo naše junaške čete, tudi štabi naših višjih poveljstev so čestokrat izpostavljeni največji osebnim nevarnostim. Nahajajo se neposredno v zoni nevarnosti, ker hočejo biti vedno blizu svojih čet, da delijo z njimi nevarnosti in štrapace in osebno vplivajo na potek bojev. Ozka skalnata dolina nas je prisilila, da smo postavili svoje poveljstvo 250 metrov oddaljeno od neke baterije. Zvečerilo se je in štab je šel v šotor ravno k večerji, kar začujemo tuljenje po zraku in kakih 200 metrov od nas je treščila sovražna 15 cm granata na skalovje, to je eksplozija, ki gre skozi mozeg. Marsikateri izmed nas je slišal prvokrat tako od blizu tako raskavo godbo. Oni, ki so niso »duhali smodnika«, so dobili oporo v drugih že vtrjenih tovariših in zlasti v poveljniku. Ko so pokale granate dalje, je ta in oni pogledal malo bolj s skrbjo okoli sebe, ali pokalo je dalje in dalje, strahu ni več, vse z zanimanjem sledi streljanju in poveljnik povsem hladnokrvno ocenjuje sovražne strele po njihovi bližini k lastni bateriji. Cela ura je trajal ta granatni koncert, kosi skalovja se letali po zraku, slednjič so Italijani umolkli, večerje nismo bili nič prekinili, vsi pa smo imeli občutek, da so naši živci vjekleni v tem strašnem rjuvanju in eksplozijah. Naši vrli toponičarji na planoti so bili čisto mirni. Vprašali smo jih, ali je kdo ranjen ali ubit, »Nobeden« se je glasil vesel odgovor vrlega našega moštva.

Sočba o italijanskih operacijah v inozemstvu.

Bern, 4. septembra. Po poročilih z italijanskega bojišča so doživeli italijanske čete zopet poraz. Tri desetine italijanske armade so že pogladi

nile, navzlic temu se ni moglo doseči še nobenega rezultata.

Število padlih italijanskih oficirjev.

Neka privatna statistika je dognala, da je padlo doslej italijanskih oficirjev: 2 generala, 64 štabnih oficirjev, 138 stotnikov in 478 drugih oficirjev. Število je dognano po osmrtnicah.

»Počasi pa gotovo«.

Preko Lugana poročajo, da je ministrski predsednik Salandra sprejel neko deputacijo poslancev, ki so ga vprašali glede položaja na bojišču. Salandra je rekel, da se operacije Italije vršijo počasi, ampak s stalnim napredkom.

Novi vpoklici v Italijo.

Italijani letnika 1896., ki bivajo v Švici in Franciji, kakor tudi odpuščen iz letnika 1895., se vpokličejo. Oni iz letnikov 1892. in 1894., ki so vojašine prosti, se imajo podvreči novemu pregledovanju. Poroča se, da Italija do prihodnje spomladi podvoji efektivne sile na fronti.

Dne 2. septembra se je pričel v Italiji nabor letnika 1896. Oficirska mesta so se pomnožila za 60 polkovnikov, 300 podpolkovnikov in majorjev in 1000 stotnikov. V Rimu se odpre artiljerijski oddelek orožne tovarne Terni.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

Italijanski generalni štab javlja: 1. septembra: V gornji dolini Noce je naša artiljerija bombardirala sovražne zakope nasproti našim, pred kratkim osvojenim postojankam v gornjem delu doline in je prisilila sovražno posadko, da je izpraznila del postojank. Sovražna artiljerija je zopet pričela obstreljevati že od prebivalcev izpraznjeni Borgo in okolico Cherza. V dolini Cordevole je obstreljevala sovražna artiljerija Caprile in je poškovala tamkaj bolnico. V kotlini Bovca je vrgel sovražnik veliko število granat na ta kraj in je povzročil tamkaj vnovič požare. V noči 31. avgusta se je pripravil sovražnik za uspešen napad na naše postojanke na pobočjih Rombona, a je sledil potem le zelo živahen topovski ogenj in pokanje pušk. Na kraški planoti je izvršil sovražnik tekmo hude nevihte pozno zvečer dne 30. avgusta dva napada, pri čemer je spuščal svetilne rakete. Našim četam se je z dobro umerjenim

ognjem posrečilo odbiti oba napada. Z drznimi poizvedovanji v sovražnih črtah je bilo konstatirano, da je sovražnik nadomestil posadke strelskih jarkov s svežimi, šele v zadnjih dneh na fronto prispelimi četami. Nenaavadna delavnost, ki jo razvija sovražnik sedaj s topovskim in infanterijskim ognjem kakor tudi z metanjem bomb, kaže, da hoče sovražnik maskirati gibanja čet.

2. septembra. Sovražna artiljerija je nadaljevala z obstreljevanjem Borge v Valsugani in je otvorila ogenj na Roncegno, kjer je povzročila požare. Naša artiljerija je obstreljevala municijsko zalogo na Anderter Alpe v dolini Sexten in jo pripravila do eksplozije. Bojuje se tudi uspešno s sovražno artiljerijo v dolini Seebachu nad utrdbami Predela. Tudi utrdba Hermann severno od Bovca, je bila zadeta. Sovražna baterija srednjega kalibra je izstrelila par granat na železniško postajo v Krminu, ne da bi povzročila kako škodo. V oddelku Velikega Pala je bilo s poizvedovanjem naših čet proti sovražnim postojankam konstatirano, da so ostala v strelskih jarkih, ki jih je pred kratkim izpraznil sovražnik, 103 trupla. Tudi na kraški planoti je izpraznil sovražnik par strelskih jarkov in ostavil pri tem veliko število orožja in municije.

3. septembra. Ot. Sotom. Rienz je poskušal sovražnik zopet napasti našo pozicijo na Monte PIANO, bil je odbit s težkimi izgubami. V Parabazono je zasedel sovražnik strmino hriba Chiadei in Avanza med Seiško in Fleoneško dolino. Naše čete v dolini Velike Piave in Degana so izvršile vrsto operacij, ki so hoteli sovražnika pregnati iz te važne pozicije. S spretnostjo pripravljena in drzno in vstrajno izvedena akcija nam je zagotovila posest celega masiva kljub mestoma živahnemu odporu sovražnika. Sovražnika smo morali pregnati od viharov vrha končno od obeh strmih višin hriba Chiadei, kjer so se bili vkopali mali oddelki. Zvečer 1. septembra so poskušale znatne skupine sovražnih čet s pomočjo žarometov zopet napasti izgubljene pozicije. Bile pa so popolnoma odbite. Na Krasu smo zasedli pri Monte dei sei busi po sprtnem manevru naših oddelkov skoro brez odpora nekaj sovražnih jarkov. Eno naših letal je bombardiralo z uspehom sovražno taborišče ob cesti Kostanjevica-Vojščica.

LISTEK.

Odvetnikova skrivnost.

Angleški spisal J. K. L. e y s.

(Dolge.)

Lady Ada Boldonova je bila doma in Hugh jo je brez težav pregovoril, da je šla z njim na izprehod v park. Omenjeno bodi, da je bila od smrti Rikarda Boldona pri Adi neka gospa Embleton. Veljala je za družabnico; Ada jo je vzela v službo, ne le da bi ne bila sama, ampak tudi da bi bila priletna gospa pred ljudmi nekaka njena varuhinja. Razumna gospa Embleton je pa vedela prav natančno, da se ovčica, katero naj čuva, kar nič ne da voditi in da zlasti ne trpi nobenega ugovora, kadar gre za gospoda Hughja Thesigerja.

Ponos posestva Roby Chase je bila voda, ki je tekla skoz park. Bila je večja kakor navadni potok in za to so jo ljudje časih celo imenovali reko. Pokojni Rikard Boldon je dal s pomočjo te »reke« napraviti v parku tudi malo umetno jezero, katero je posebno rad kazal svojim obiskovalcem, pač tudi zaradi tega, da jim je natančno razložil, koliko ga je to veljalo. Teh računov se je spomnila

Ada, ko je s Hughom prišla do jezera in sedla na ondukej postavljeno klopo. Misel na preteklost jo je tresla, kakor da je dobila mrzlico, in zavzdihnila je na glas.

»Ada,« je rekel Hugh. »prosil sem vas, da ste šli z menoj semkaj na samo, ker vam moram povedati, kar tako že davno veste — da vas ljubim.«

Lady Ada Boldonova je zadržala in lica so ji zardela, kakor zadnjikrat pred štirimi leti. Z dlanmi je zakrila obraz in je komaj sopla. Torej je vendar končno prišla tista ura, po kateri je vedno hrepenela in o kateri je vedno sanjerala. Vso jo je prevzela sladka sreča, da ji je razodel in priznal svojo ljubezen tisti mož, čigar podoba je že toliko časa nosila v srcu. Topila se je blaženstva, a prišla ji je temna misel in vse razgnala: »Ne smem mu obljubiti, da se z njim poročim — ah, kaj naj mu odgovorim.«

»Nisem vam doslej govoril o svoji ljubezni,« je spet povzel Hugh, »ker sem si hotel najprej zagotoviti trdno eksistenco. To sem naposled dosegel. Nimam sicer takega bogastva, kakor vi, a toliko imam, da bi lahko brez skrbi živela, tudi če bi vi jutri vse svoje imetje izgubili. Prav zato sem se smel tudi oglašati, ne da

bi trpelo moje samospoštovanje. Ada, jaz te ljubim, ti veš sama, kako dolgo te že ljubim — ali hočeš postati moja žena?«

Hugh je poskusil odmakniti roke, s katerimi si je Ada zakrivala obličje, da bi ji pogledal v oči in v njih bral odgovor na svoje vprašanje. Toda Ada mu tega ni pustila storiti, ker ni hotela, da bi ji mogel zdaj pogledati v obraz.

»Ali hočeš postati moja žena, Ada?«

»Bojim se . . . to se pravi . . . zdaj koj ti tega ne morem obljubiti, Hugh.«

Thesiger je ves prebledel in se odmaknil od nje. Povsem opravičeno je pričakoval, da dobi drugačen odgovor — a zdaj ga je Ada že v drugič odklonila, dasi ga je že od smrti svojega moža nekako vzpodbujala, naj izpregovori odločilno besedo. Hugh si je mislil: Ko sem jo prvič snubil, je bila hči navadnega in še ubožnega župnika na deželi, a zdaj je velika dama in bogata — morda tako bogata, da smatra njegovo vprašanje za predrznost.

»Kakor vidim, sem se pri vas že drugič hudo zmotil,« je vzkliknil Hugh in je vstal s klopi.

Se predno pa je mogel nadaljevati se ga je Ada onirila z obema

rokama, se stisnila k njemu in ga primorala, da je spet sedel na klop.

»Ne, ne, Hugh! Ne govori tako! Ti me ne razumeš!«

»Ti me torej ljubiš, Ada?«

»Da, Hugh, da, jaz te ljubim; še povedati se ne da, kako te ljubim. Sicer pa ti itak veš, da te ljubim in da sem te ljubila že kdaj . . .«

»Ada!«

»Toda poročiti se s teboj ne morem, vsaj ne koj zdaj.«

»Zakaj ne?«

»Tega ti ne morem povedati — zdaj še ne morem. V moje življenje je padla senca, ali . . .« Ada je utihnila in si zakrila novič obraz z rokama.

»Ada, saj sva se vendar domnila in trdno dogovorila, da pozabiva preteklost,« je rekel Hugh mehko in laskavo, zakaj menil je, da ima Ada svoj prvi zakon v mislih.

»Pozabiti preteklost . . . Kaj nam pusti preteklost, da jo pozabiva? S svojo mrtvo roko naju drži trje in krepkejo, kakor s kleščami.«

»A midva hova vse to razdejala in vse kar bi naju spominjalo na preteklost,« je z odločnim glasom rekel Hugh. »Ali bi se ti ne mogla vrniti k očetu v župnišče? Tam bi lahko ostala do dneva, ko se poročiva! Zakaj se nečeš odločiti na-

sestvi in vsemu, kar si podedovala, če ti to moti duševni mir in ti teži srce? Veliko in bogato posestvo je gotovo imenitna in lepa stvar, a nikdar ne more biti toliko vredno, kakor srčni mir. Dokler boš prebivala tukaj, dokler boš gospodinja na dvorcu Roby Chase in vladarica tega posestva, bodo tvoje misli vedno pri tem, kar bi rada pozabila in dokler tega ne boš pozabila, ne boš popolnoma srečna.«

Lady Ada Boldonova je uprla na Hughja vprašujoč pogled. Kaj govori resno? Ali je celo tako veliko dušen? Samo nekaj trenutkov časa si je dovolila, če bi ne bilo navsezadnje še najbolje poslušati Hughov nasvet in že se je odločila.

»Ne, Hugh, to bi bilo nespametno,« je odgovorila, ni pa povedala, da neče dati posestva iz rok, ker želi, da bi ona sama omogočila Hughu doseči najvišje cilje njegove častihlepnosti, da bi njena sredstva to uresničila, kar se Hughu zdaj še zdi nedosegljivo.

»To posestvo in lepo premoženje — gotovo, to je bogastvo, ki bi si je marsikdo želel, a vendar ne razumem, zakaj bi se ne odločila za moj predlog. Saj vendar ni kake resne ovire najini poroki!«

(Dolge prihodnjak.)

Kriva italijanska poročila.

Dunaj, 5. septembra. (Kor. ur.) Iz vojnoporočevalskega stana: Popravek k italijanskemu vojnemu poročilu z dne 3. septembra: Monte Chiadenis, sedlo Bladnersko in Monte Peralba je slejkoprej v naši posesti. V celem odseku nismo izgubili niti pedi zemlje. Dne 1. septembra je poskušal sovražnik napad na Bladnersko sedlo in Monte Peralba, bil pa je odbit z izgubami. V zadnjih dneh so se patrulje ponoči prilile do žičnih zaprek in kritij pri Casere Sissanis in so prizadele sovražnika izgube z ročnimi granatami. Monte Avanza je bil vedno v italijanski posesti in ni bilo z naše strani nobene večje akcije nanj. Samo majhne spretno patrulje so bile poslone večkrat proti sedlu med Avanzo in Chiadenisom, da so vzemirjale sovražnika.

Cadornovo poročilo je še povečalo nezaupanje Italijanov.

Lugano, 5. septembra. Poročilo generala Cadorne četam, kako obupno da je razpoloženo naših čet ob Soški fronti, je še povečalo nezaupanje Italijanov, in ga ni vdušilo, kakor je pričakoval Cadorna. Splošno se pravi, da ako rabi general napram četam take-le tolažilne izjave, mora biti na naši strani še mnogo huje, kakor smo sploh mislili. Kar nakrat se dobi sedaj ljudi, ki se držejo v svoje osebno opravičenje kazati na svoj prejšnji trud, da bi se vojna preprečila in bi se poravnali z Avstro-Ogrsko.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

Navdušenja v Italiji za vojno je malo, tako malo ga je, da so visoki krogi prisiljeni vsvarjati navdušenje na vse mogoče načine. 20. septembra je določen za manifestacije v prilog vojne, Barzilai bo govoril v Neaplju, v Rimu pa bo velik dobrodelni koncert, pri katerem bo pelo 500 otrok. Kraljica Margerita izroči prvi zvezek svojih patriotičnih »Pregovorov in govorov« zvezi italijanskih učiteljev, da jih na tisoče porazdele po vojni zoni.

Vojno sodišče v Milanu je obsodilo 112 vojakov radi upornega mišljenja in agitacije na bojišče na večje kazni. Razsodba je bila proglašena v tajni seji.

»Tribuna« v Ženevi poroča iz Rima, da se misli v političnih in parlamentarnih krogih, da obstojijo med državami četverozeve razlike glede želja po miru. Večina italijanskega parlamenta bi se izrekla pod čisto spremenjenimi razmerami za to, da naj se krene na pot približevanja k miru.

Italija Švici ne zaupa nič več. Italijansko ministrstvo je prepovedalo izvoz bombaževine v one nevtralne države, ki ne dajajo jamstva, da jo porabijo samo za svoje notranje potrebe, in navaja v tem smislu izrecno Švico.

Municije zmanjkuje Italiji. To je stalna tožba, vsak dan se jo čuje. »Corriere della sera« pravi, da Italija in Srbija sta oni državi, ki imata najmanj municije in materijala. Zavezniki jim morejo dati orožje. »Corriere« jim postavlja za vzgled Nemčijo, ki podpira na občudovanja vreden način Avstrijo in Turčijo.

Potrlost na italijanskem finančnem trgu.

»Idea Nazionale« prinaša pomemben članek o potrtosti na italijanskem finančnem trgu, na katerega vplivajo zlasti te-le okoliščine: 1. Izostale so denarne pošiljave, katerih je bilo jako mnogo iz inozemstva od strani izseljencev; ti izseljenci so se vrnili in živijo po večini ubožno. 2. Tujski promet je popolnoma prenehal. 3. Velika je potreba uvoza iz inozemstva, izvoza ni. 4. Raznega blaga se porabi več nego poprej, zmanjšala pa se je produkcija raznih izvoznih predmetov, oboje radi vojne. 5. Italijansko blago se prodaja preko Švice in se italijanski krediti takoj inkasirajo, dočim je Italiji nemogoče svoje kredite odtegniti iz Avstro-Ogrske. 6. Nekateri vrste blaga se hitro nakupavajo za dolgo dobo. 7. Povišalo se je kroženje papirnatega denarja, kar se spočetka vojne radi kovinske rezerve ni občutilo tako, kakor sedaj.

Jugovzhodno bojišče.

Armada generala grofa Bothmerja je v naskoku zavzela vrsto sovražnih prednjih pozicij na zapadnem bregu Sereta.

Vrhovno armadno vodstvo.

MOSTIŠČE FRIDRIHŠTAT ZAVZETO. — PLEN V GRODNU.

Berolin, 4. septembra. (Kor. ur.)

Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 4. septembra.

Vzhodno bojišče.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga.

Mostišče Fridrihštata je bilo večeraj naskokoma vzeto. Vjetih je bilo 37 častnikov in 3325 mož, zavojevanih 5 strojnih pušk.

Na obeh straneh Vilije ponavlja sovražnik svoj brezuspešni napad. Zapustil je znatno število mrtvih in ranjenih; vjetih je bilo 800 mož.

V Grodnu in okrog njega so bili še boji. Ponoči pa so se povsodi poraženi Rusi umaknili v vzhodni smeri. Trdnjava in vsi fortii so v naši posesti. Umikajočega se sovražnika zasledujemo. V naših rokah je ostalo 6 težkih topov in 2700 vjetnikov. Tudi južno Grodna je sovražnik zapustil črto ob Njemenu. Med izlivom Bjelewskega lesa napada armada generala von Gallwitz. Doslej je 800 mož vjela.

Armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Boj za ožine močvirja severno in severovzhodno od Pruzane se nadaljuje.

Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensena.

Sovražnik se je držal še na enem mostišču pri Berezii - Kartuski. Dalje južno je bil nasprotnik vržen blizu Drohičina (60 km zapadno Pinska).

Najvišje armadno vodstvo.

POLOŽAJ NA SEVERNEM BOJIŠČU.

Iz vojnega poročevalskega stana javljajo: Bitka med Ikvo in Dnjestrom se nadaljuje. Na desnem krilu je armada Pfanzer dosegla 3. t. m. take uspehe, da bo vsaj v tem okolišju boj kmalu odločen. Začeto prebitje fronte ob Seretihu bo vplivalo tudi na položaj med Tarnopolom in Costokom. Pri armadi grofa Bothmerja je položaj še neizpremenjen. Težka artilerija obstreljuje sovražne pozicije. Armada Böhm-Ermollija napreduje med Krenievicami in Tarnopolom. Armada Puhalla prodira s levim krilom na Rovno in si s središčem in desnim krilom približava gorovje pri Dubnu. Splošni položaj v bitki med Ikvo in Dnjestrom je vsesok ugoden. Ponekod že peša ruski odpor.

Evakuacija Kieva.

Monakovski listi poročajo: Kijevske oblasti se pripravljajo na evakuacijo mesta ter se bodo preselile v Jekaterinoslav in v Pultavo. Iz Kijeve odpeljejo zlasti tudi vse cerkvene in samostanske vlade. Ruska vlada se je odločila, da ne bo več zaukazala evakuacije civilnega prebivalstva iz ogroženih mest zaradi bede, ki vlada med begunci, in zaradi demonstracij, ki so jih begunci iz evakuiranih mest že priredili.

Dvinsk — prazen.

»Vossische Ztg.« poroča: Vsi ruski uradi so zapustili Dvinsk. V mestu vlada veliko pomanjkanje.

Vojni položaj Rusije.

List »Aftenposten« v Kristianiji piše: Grodna je padlo. S tem je na severnem narejena miza čista. Samo trdnjavi Dubno in Rovno sta še ostali, a kmalu bosta padli še ti dve trdnjavi, potem ne bo ničesar več, kar bi se moglo zavzeti. Tragično je misliti, da je ponosna vrsta trdnjav, ta pas trdnjav, segajoč od Baltičkega morja do Galicije takorekoč potolčen in je padel po obleganju manj dni trajajočem, kakor je prej mesec dni bilo treba in se je smatralo za potrebno. Iz tega izhaja resnica, da umetnost, graditi trdnjave, ni tako napredovala, kakor umetnost, jih uničiti. Se važnejši, kakor položaj pri Grodnu, je položaj v baltičkih provincih, kjer se Rusi sedaj še drže, kar je pa zanje tudi življensko vprašanje. Zakaj če bodo poražene čete ob Dvinski liniji, potem so v resni nevarnosti zveze z armadami, stoječimi bolj na zapadu. Od teh bojev je morda odvisna usoda cele vojne.

Težke ure v Rusiji.

Petrograd, 4. septembra. (K. ur.) Danes jutraj so se pričela pod carjevim predsedstvom posvetovanja o organizaciji ukrepov za narodno obrambo. Posvetovanja se bodo tikala organizacije transportnih sredstev, preskrbe z živilji, preskrbe z orožjem in municijo. Najprvo je go-

voril car; njemu so odgovarjali vojni minister Polivanov, predsednik državnega sveta Kulomšin in predsednik dume Rodzianko. Po končanem posvetovanju so bili udeležniki sprejeti od carice in prestolonaslednika.

Drugi opalčenski poziv v Rusiji.

»Kölnische Ztg.« poroča preko Kopenhagena: Ruska duma je odobrila vpoklicanje drugega opalčenskega poziva, čim odide prvi poziv pod orožje. Drugi opalčenski poziv (državna bramba drugega poziva) obsega one, ki so bili radi manjših hib svoj čas iz vojaške službe odpušteni.

Polivanov o novi ruski armadi.

»Vossische Ztg.« poroča: Londonske »Times« priobčujajo razgovor z ruskim vojnim ministrom Polivanovom, ki je dejal: Obžalujem, da ne morem v London, kjer bi konferiral z lordom Kitchenerjem, ki je po mojem mnénju največja avtoriteta na polju armadne organizacije. Mi zbira sedaj novo armado, ki bo štela dva milijona mož, potrebujemo pa za izvežbanje teh čet najmanj toliko časa kakor Angleži. Naše armade se polagoma umikajo na nove pozicije. Zanimanje se pred vsem obrača na Vilno, kjer se bo najbrž bila pomembna bitka. Vse je pripravljeno na zimske boje. Nove armade bodo nastopile spomladi. Najboljše je položaj ostro premotriti, ter vse, kar je potrebno, ukreniti. Mi nečemo postati nervozni. Petrograd je proti eventualnemu napadu popolnoma zavarovan.

RUSKO URADNO POROČILO.

Ruski generalni štab poroča 3. septembra: Na fronti Riga-Dvina ni v splošnem nobene važne izpremembe. V prostoru Fridrihštata smo 1. septembra in naslednji dan znova zavrnili nemške napade. Med Sveto in Vilijo prodirajo naše čete z uspehom, približale so se Vilkomiru in stoje dalje na fronti Širvinti-Mejšagora-Duksti. Pri trgu Širvinti je osvojila naša kavalerija 1. septembra z bajonetnim napadom dve vasi, je odbila Nemce, pri katerih je nastal nered ter jih nekaj vjela.

Prodirajoč na desnem bregu Vilije, smo vzeli Nemcem pri Dukstih eno havbico in več municijskih voz. Položaj med Vilijo in Njemenom je ostal v splošnem neizpremenjen. Sovražnik se trudi zlasti ob cesti Olita-Mereč, kjer smo odbili v noči 1. septembra več trdovratnih napadov. Pri kraju Orani se vrši trdovraten boj. — Ko smo sovražnika pri Grodnu tako dolgo zadržali, kolikor je bilo potrebno za evakuiranje tega kraja, so prešle naše čete v noči 2. septembra na desni breg reke Njemena. — Južno od Grodna do Pripjeta je položaj na celi fronti v bistvu neizpremenjen. — Naše čete so se umaknile v noči na 2. septembra v prostoru Luck na fronto Olita-Radzivilov, potem ko so bile ustavile nasprotnika na reki Styr. Čez dan smo vjeli nekaj sto sovražnikov, med njimi par častnikov ter ugrabili več strojnih pušk. V skladu z umikom ob Striju so zavzele naše čete v vzhodni Galiciji nove pozicije; prepustili smo svojim zadnjim vojem, da krijejo naša kretanja. Boji z zadnjimi voji so prizadejali sovražniku pri Zloczowu, Zborowu in ob izlivu Strype nove težke izgube. Tu smo odbili številne ponovne napade, prešli deloma v ofenzivo, vjeli sovražnike ter ugrabili strojne puške in mnogo municije.

Ruski car na fronti.

Petrograd, 5. septembra. (Kor. urad.) Car Nikolaj je odpotoval na fronto.

DROBNE VESTI IZ RUSIJE.

»Reč« beleži vest, da odstopi ministrski predsednik Goremykin in da prevzame njegovo mesto vojni minister general Polivanov. Pri armadi sta se zgodili dve važni spremembi. General Ruski je imenovan za višjega poveljnika armade na severni fronti proti armadi Hindenburga, general Evert pa je postal višji poveljnik armade, ki stoji proti armadi Mackensena.

Ruske izgube od začetka vojne so glasom »Baseler Nationalzeitung« sledeče: 223.172 oficirjev (padlih 43.124, ranjenih 161.443, pogrešanih 18.605) in približno pet in pol milijona vojakov.

Zamrznilo je Belo morje, ob katerem leži mesto Arhangelsk, čigar pristan je edini, ki ga ima Rusija na odprto morje. V ta pristan je prihajal čez poletje ves uvoz in od tod je šel tudi ves izvoz. Tako uvoz kakor izvoz je ustavljen.

Iz Štokholma javljajo, da je na povelje ruskega carja ustavljena preiskava proti bivšemu vojnemu ministru generalu Suhomlinovu, ki je obdolžen, da je bila Rusija za sedanjo vojno nezadostno preskrbljena z municijo in z orožjem.

Kriza v dumi.

Listi poročajo: Kriza v dumi se je tako poostila, da je postala kriza

že v najbližnjem času neizogibna. Vlada ima samo še dve poti: ali dmo razpustiti in ustanoviti novo ministrstvo iz članov večine državnega sveta, ali pa se umakniti narodnemu koalicijskemu ministrstvu, v katerem bi bili kadetje merodajni, zastopnika brez portfelja pa bi imeli tudi socialisti. To zahtevata centrum in levica dume. Vihar v zadnji seji dume je bil tak, da so morali sejo za dlje časa prekiniti in poslopje vojaško zastražiti. Člani dume so pod policijskim varstvom in je za slučaj odstopa ministrstva odločeno, da se jih bo skrivaj čuvalo. Vodja kadetov, Miljukov, se imenuje kot naslednik zunanjega ministra Sazonova, Singarjev je že odklonil finančni portfelj na mesto Barka.

ZAPADNO BOJIŠČE.

POLOŽAJ NA FRANCOSKI FRONTI.

Berolin, 4. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 4. septembra:

Zapadno bojišče.

Položaj je neizpremenjen.

Berlin, 5. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 5. septembra:

Zapadno bojišče.

Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Plen nemških podmorskih čolnov v avgustu.

Rotterdam, 4. septembra. »Daily Mail« podaje naslednje statistiko: Nemški podmorski čolni so potopili v avgustu 68 parnikov s skupno prostornostjo 84.117 ton. Pri tem je utonilo 1178 ljudi, med temi 1011 vojakov pri uničenju transportnega parnika »Royal Edward« v Egejskem morju. Nemški podmorniki so nadalje uničili 58 jadernic s 4200 tonami prostornosti.

Reuterjeva tolažba.

Reuterjev urad poroča: Število angleških trgovinskih parnikov, ki so jih potopili nemški podmorski čolni znaša 131. Večina so to manjši starejši in počasni parniki angleškega trgovinskega brodogradništva, ki šteje po Lloydovem registru 11.328 ladij. Od teh ladij je torej uničenih 1%.

(Reuterjevo poročilo je v dvojnem oziru neiskreno: število potopljenih angleških ladij je mnogo večje, ker je prišteti še mnoge pasajiriske in ribiške parnike in jadernice, poleg tega pa je bilo uničenih tudi mnogo nevtralnih ladij, ki so vozile konterband za Anglijo ali druge države entente.)

Ponesrečeno angleško posojilo v Ameriki.

Berolinski listi poročajo, da se je nameravano angleško posojilo v Ameriki v znesku 2400 milijonov mark ponesrečilo in sicer, ker se je uprl predsednik Wilson, ker je bančna skupina Morgana z angleškimi zadolžnicami že prenasršena in ker smatrajo ameriški finančni krogi, da je vojni položaj za entento jako neugoden.

NOVA POMOČ JAPONSKE ZA ČETVEROZEVO.

Francoski listi poročajo, da se pripravlja Japonska na novo akcijo v prilog četverozevi. Japonske vesti namigujejo, da bo ta akcija zelo dalekosežna. Novi japonski zunanji minister pride baje v London, da se posvetoje z Greyom. V Tokiu so se vršile važne konference med ministrskim predsednikom grofom Okumom in zastopniki četverozeve, nakar je sklical grof Okuma vojni svet. Japonski arzenali delajo za četverozevo.

»Ruskoje Slovo« poroča iz Tokia, da je japonska vlada pripravljena poslati v Evropo večjo armado. Med Japonsko in četverozevo se vrše že tozadevna pogajanja. Čim dosepejo poročila japonskih zastopnikov v Londonu, Parizu, Petrogradu in Rimu, bo storila japonska vlada nadaljne korake.

Boj za Carigrad.

TURSKO URADNO POROČILO

Angleški transportni parnik torpediran in uničen.

Carigrad, 2. septembra. (Kor. ur.) Glavni stan poroča: Nemški podmorski čoln je v Egejskem morju torpediral in potopil angleški transportni parnik »Sawsland«. Večji del četa, ki so se nahajale na krovu, je utonil. — Na Dardanelski fronti in na ostalih bojiščih ni ničesar novega.

Ljuti boji v vzhodni Galiciji in v Volinji.

V VZHODNI GALICIJI IN V VOLINJI SE RUSI LJUTO USTAVLJAJO. NAVZGLIC TEMU NAPREDUJEJO USPEŠNI NAPADI NAŠIH ČET.

Dunaj, 5. septembra. (Kor. ur.) Uradno razglašajo:

Rusko bojišče.

Rusi se našemu prodiranju v vzhodni Galiciji in Volinji ljuto upirajo. Ruski napad ob besarabski meji se je strl pred našimi zaprekami, pri čemer je bilo več baterij razpršenih. Vzhodno od izliva Sereta je zavzel sovražnik, razsipač kakor običajno svoje človeške mase, enega naših jarkov, pa je bil v boju moža proti možu vržen nazaj; pri tem je pustil mnogo mrtvih in ranjenih v naših rokah. Zapadno od Tarnopola so avstro-ogrski in nemške čete v naskoku zavzele obširne sovražne okope. Tudi pri Zalošču smo osvojili rusko oporišče. Vzhodno od Brodov in v Volinji pridobiva naš napad polagoma na prostoru. C. in kr. boje sile, ki se bojujejo v trdnjanskem trikotu so vjele v zadnjih bojih okrog 30 ruskih častnikov in nad 3000 mož.

Na samostanu Budzanow, ki se nahaja sredi ruske fronte ob dolenjem Seretu, plapolja že nekaj dni bela zastava z Ženevskim križem. Že vnaprej se more smatrati, da se ne postavi lazareta v bojno pozicijo; v konkretnem slučaju pa je povrhu ugotovljeno, da so napravili Rusi iz samostana močno bojno oporišče. Nikdo se torej ne bo čudil, če bi prihodnja ruska poročila pripovedovala da smo obstreljevali imenovani samostan navzlic Ženevskemu križu. Sovražnik je tu zakrivil zlorabo mednarodnih dogovorov, ki nikakor ne sme oteževati našega bojevanja.

NAŠE ČETE SO IZTRGALE SOVRAŽNIKU VAŽNE POZICIJE OB SERETU. — PRI ZALOŠČAH SO PREDRLE RUSKO FRONTO NA VEČ TOČKAH.

Dunaj, 4. septembra. (Kor. ur.) Uradno se razglašajo:

Rusko bojišče.

Sovražnik se je včeraj na celi fronti med Dnjestrom in južnim robom velikega močvirja ob Pripjetu hudo ustavljal in opetovano poskušal s protinapadi povečati moč svoje obrambe.

Na dolenjem Seretu in blizu izliva so se naše čete z vztrajnimi boji utrdile na desnem bregu reke. Iztrgale so nasprotniku močno utrjene pozicije na višavi Zloterija severozapadno Sinkova in vjele dva oficirja in 1400 mož.

Pred Trombovljo in Tarnopolom je bilo razmeroma mirno. Severno od Zalošč in vzhodno od Brodov je armada generala Böhm-Ermollija na mnogih točkah predrla sovražno črto. Tu je bilo vjetih 6 ruskih oficirjev, med njimi en polkovnik, in 1200 mož.

V Volinji se bore naše čete v prostoru zapadno od Dubna in pri Olik. Ruski odpor se ni premagal. Pri c. in kr. bojnih silah severovzhodno Pruzanov se ni zgodila nikakva prememba položaja.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. H ö f e r, fml.

NEMŠKE ČETE SO IZVOJEVALE IZHOD IZ MOČVIRIJ PRI PRUZANI. — MOSTIŠČE BEREZA KARTUSKA OSVOJENO. — USPEŠNI BOJI OB SERETU.

Berolin, 5. oktobra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 5. septembra.

Vzhodno bojišče.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga.

Med Fridrihštatom in Merečem ob Njemenu je položaj neizpremenjen. Vzhodno od Grodna se je umaknil sovražnik za odsek Kotre južno od Jezzerov. Število vjetnikov ki smo jih ugrabili v bojih za Grodna je naraslo nad 3600. Čete armade generala von Gallwitz pri Mečibovu in južno od tam jugozapadno od Volkovijska so sovražnika znova porazile ter vjele 520 neprijateljev.

Armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Izhod iz močvirnatih ožin in jugovzhodno Novega Dvora severno od Pruzane je izvojevan. Tudi dalje proti severu smo napredovali. Vjeli smo nad 400 sovražnikov in vplenili 3 strojne puške.

Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensena.

Pod pritiskom naših napadov je opustil sovražnik mostišče pri Berezii Kartuski. V okolici Drohičina in južno od tam se je sovražnik včeraj znova uprl. Napadamo ga naprej.

Sovražen podmorski čoln potopljen.

Carigrad, 3. septembra. (Kor. u.) Glavni stan poroča: Naša obrežna stražna ladja »Narsefid« je potopila s svojo artiljerijo neki sovražni podmorski čoln v Marmarskem morju jugozapadno od Armuldi. Posadke ni bilo mogoče rešiti.

Dardanelska fronta: Dne 2. septembra v odseku Anaforta in Ariburnu slabo streljanje artiljerije in pehote. Naša artiljerija na desnem krilu je razpršila sovražni bataljon pri ekserciranju. V noči od 1. na 2. septembra so vdrla naši izvidni oddelki v sovražne jarke ter so ugrabili mnogo pušk in municije. Pri Sedil Baru smo zasedli pred našim centrom od sovražnika ravnokar izkopani jarek v dolgosti 90 m. Na levem krilu smo prisilili v okolici Kerevisdere dva sovražna topa, da sta utihnila.

Carigrad, 4. septembra. »Agence telegraphique Milli«. Glavni stan javlja: Pri Anaforti je naša artiljerija južno Asmakdera uničila eno sovražno strojno puško. Naše poizvedovalne kolone so na več krajih presenetle sovražne strelske jarke in zavojale vse polno ženijskega in brzojavnega materiala. Pri Ari-Burnu se ni nič posebnega zgodilo. Dne 2. septembra je sovražnik s kopnega in z morja dve uri brez uspeha bombardiral Alčitepe. Na levem krilu je naš ogenj na sovražnikovi postaji za mehanje bomb provzročil eksplozijo. Mina, ki smo jo sprožili, je razdrila sovražnikovo železno omrežje za varstvo proti bombam. Na drugih frontah nič pomembnega.

Turška zmaga v Kavkazu.

Carigrad, 4. septembra. (Kor. u.) Iz Erzeruma javljajo, da je sovražnik severno Araksesa poskušal napasti turške čete. Vsi redki krepki protinapadov so bili Rusi nazaj vrženi in ko so v neredu bežali, so bili z bombami preganjeni do njihovih nasipov. Imeli so velike izgube. 400 pred kratkim vjetih Rusov je prišlo zadnje dni v Simas.

Hamilton ali French?

Vojaški kritik lista »Daily News« piše: Počasno napredovanje naših čet na Galipoliju dokazuje, koliko laglja je obramba, kakor napadanje. Na fronti 12 milj imamo štiri divizije, ki so oddaljene le pet milj od svojega cilja, od ceste Galipoli - Maidos, pa ne morejo drugega storiti, kakor da se z dolgimi boji korak za korakom prebijajo skozi turške strelske jarke. Nič ne tega bolje vedel, kakor general Hamilton, ki je nameraval zavzeti višave Anaforte. Ni mogel skriti razočaranja, ko je napad iz kateregoli vzroka ponesrečil. Izvojevati zmago na Galipoliju bi bilo važno iz mnogih političnih, gospodarskih in vojaških ozirov. Hamiltonove čete stoje pred obljubljenim deželo. Če jo dosežemo, bi pogajanja z balkanskimi državami sama od sebe imela uspeh. Angleški uspeh ob Dardanelah bi razpršil vse dvome in odločil, da bi balkanske države posegle v vojno. Zato gledamo bolj na Hamiltona kakor na Frencha.

Še eden angleški podmorski čoln potopljen.

Carigrad, 5. septembra. Glavni stan poroča, da je bil 4. septembra potopljen v Dardanelah še eden angleški podmorski čoln. 3 častniki in 25 mož posadke so vjeti.

Pred odločitvijo na Balkanu.**Srbski odgovor četverozvezl.**

Solun, 5. septembra. (Kor. ur.) Grški listi poročajo od podočene strani, da je bil srbski odgovor četverozvezl predvčeršnjem izročen. Po teh poročilih se je Srbija izrekla za zahtevani odstop teritorijev, a s pridržki glede varnosti njenih prihodnjih mej in pod pogojem, da se odstop ne zgodi sedaj, nego šele kadar bodo zagotovljene prihodnje meje. Četverozveza da je s tem odgovorom jako zadovoljna.

»Corriere della Sera« javlja, da je četverozveza že dobila na svojo noto odgovor Srbije, da pa je vezana, da ničesar ne razglasi. »Corriere« pravi, da ni dvoma, da je srbski odgovor sestavljen po dogovoru z Grško. Solidarnost Grške gre še dalje in bo Grška pomagala pri ureditvi novih razmer. Vse je odvisno od tega, kaj stori Bolgarija. »Corriere« upa, da bolgarska odločitev ne bo za Bolgarijo sramotna v zgodovini, ker bi imelo to posledico, da bi bila črtana iz števila samostojnih narodov.

Sofijski list »Duma« javlja, da so diplomate četverozveze v Sofiji s srbskim odgovorom jako nezadovoljni. Tudi največji prijatelji Srbom med diplomati pravijo, da je odgovor popolnoma nezadovoljiv. Baje se začno pogajanja, če naj četverozveza ne vporabi proti Srbiji represalij.

»Frankfurter Zeitung« javlja: Srbski odgovor na noto četverozveze je dotičnim vladam izročen.

Te nič ne razglase o vsebini odgovora. Nekaj se je pa le izvedelo. Že pred nekaj dnevi se je slišalo, da je Srbija, domenišči se z Grško, razširila svoje koncesije čez Vardar in hoče odstopiti en del bivšega vilajeta Bitoli, ki ga pa Bolgari celega zahtevajo. Tako srbska kakor grška vlada pa vztrajata pri zahtevi, da mora grško ozemlje imeti direktno mejo s srbskim. So di se, da Bolgarija ne bo koj povsem zadovoljna s to koncesijo, pričakuje se pa nadaljevanje pogajanj in sicer ob izdatnem sodelovanju Venizelosa, čigar gospodarski dogovor s četverozvezo velja za dobro znamenje. Kako pritiska četverozveza sedaj na Sofijo, kaže odurna in ošabna pisava »Corriere« proti Bolgarski. »Corriere« ponuja Bolgarom najprej sladkorček, zagotavljajoč ji starih in srčnih simpatij Italije in četverozveze, za slučaj pa, če bi se Bolgarija pridružila Avstriji in Nemčiji, ji grozi z uničenjem.

Odškodnina Srbiji.

»Tagespost« javlja iz Lugana: Milanski »Secolo« pravi, da obsega srbski odgovor na četverozvezo privolenje, odstopiti en del zasedenega ozemlja Bolgariji. Srbija naj bo zato izdatno odškodnovana z avstrijskim ozemljem.

Grška in četverozveza.

Končni dogovor med četverozvezo in Grško glede trgovine in brodarstva Grčije je podpisan. Grška je prevzela dolžnost, preprečiti vojni kontrabant potom postavljenih odredov. Četverozveza ne bo delala nobenih ovir prostemu izvozu tobaka in rozin v razne dežele, kjerkoli se je to blago že doslej izvažalo in bo dovolila izvoz iz Angleške in njenih kolonij na Grško vsega tistega blaga, ki ga rabi Grška za domače potrebe. Vsled tega dogovora bo nehalo preiskovanje grških ladij na potu iz enega pristani v drugi pristan. Grška vlada je že predložila zbornici stroge naredbe proti konterbandi.

Grška je slaba.

Milan, 4. septembra. (Kor. urad.) Atenski dopis v »Corriere della sera« pravi, da bo mogla Grška, če bi posegla v vojno, ententi le malo pomagati. Tudi se ima Venizelos boriti z mnogimi težavami, da bi zboljšal državne finance.

Politika Bolgarije.

»Berliner Tagblatt« priobčuje razgovor svojega sofijskega poročevalca z nekim odlično informiranim bolgarskim politikom, ki pravi: Dogovor s Turčijo je sklenjen. Podpisani sicer še ni (ne vem zakaj), toda to se lahko zgodi že jutri. To zavlečenje ne sme delati centralnim državam nikakih skrbi. Bolgarske armade nikakor ne bodo marširale proti Turčiji. Velika večina bolgarskega naroda simpatizira s centralnimi državami, in zanesljive vesti pravijo, da gravitira tja sedaj tudi opozicija. Odnošaji s Turčijo so izvršni. Pojaviti bi se mogla dejstva, ki bodo Bolgarijo prisilila se udeležiti vojne. Na kateri strani se bo Bolgarija borila, o tem ni dvomiti. Nesporo je tudi, da je za Bolgarijo le čim najožje priključenje k Nemčiji in Avstriji posebne vrednosti.

Bolgarsko - turški dogovor.

»Berlinske Tidende« javljajo iz Pariza: Rumunske in grške vesti kategorično dementirajo, da bi bil sklenjen med Bolgarijo in Turčijo sporazum.

Program bolgarskih nacionalistov.

Iz Sofije poročajo: Liga za osvoboditev Makedonije in »Nacionalni odbor« sta sklicala za včerajšnjo nedeljo velike ljudske shode, ki naj zahtevajo takojšnji pohod bolgarske armade v Makedonijo ter neposredno zvezo Bolgarije z zapadnimi državami.

Nova pogajanja med Bolgarijo in Romunijo.

Berlinska »Tägliche Rundschau« poroča iz Bukarešte: Med Romunijo in Bolgarijo so pričela nova pogajanja radi korektur meje (v Dobrudži).

Prevoz municije skoz Romunijo.

Reuterjev biro javlja: Centralni ma državama podana izjava rumunske vlade glede prevoza orožja in municije pravi, da utrjuje željo rumunske vlade, ohraniti najstrožjo nevtralnost še posebno to, da je vojna med Italijo in Avstrijo, ker obstoji prijateljsko razmerje med Romunijo in Italijo.

Rusija in Romunija.

Poročila iz Bukarešte javljajo, da je ruski poslanik v Bukareštu dobil nove instrukcije, ki se naslanjajo na predloge bivšega francoskega ministra Cruppyja, ki je s Sazonovom obširno konferiral o vtisih, ki jih je dobil na Balkanu, in mu predložil nov akcijski načrt za rusko politiko na Balkanu.

Romunski intervencionisti zopet na delu.

Budimpešta, 4. septembra. »Magyarország« poroča iz Bukarešte: Pristaši Take Jenesca so imeli posvetovanje ter sklenili, da naj prične »Action Nationale« v jeseni svojo intervencionistično kampanjo.

Balkanske vesti.

Agence telegraphique Bulgare izjavlja, da je popolnoma izmišljena trditev srbskih listov, da je Bolgarija dala Turčiji vojnega materiala, med njim štiri 12 colne topove, ki so bili takoj poslani na Dardanele.

»Independance Roumaine« zavrača kot neosnovane trditve lista »Journal de Geneve«, ki je pisal, da se je Romunija že porazumela s četverozvezo, da bodo rumunske želje izpolnile, da ima Rumunska svobodo poseči vmes kadar se ji zdi, da se je pa zavezala, da ne dopusti prevoza municije.

Rim, 4. septembra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« javlja s Cetinja: Kralj Nikolaj se je mudil včeraj na fronti ter je pozival vojske, naj bodo požrtvovalni, ker je končna zmaga in sijajna bodočnost Srbije in Črne gore zasigurana.

Politične stranke v Bolgariji.

Bolgarska politika, vprašanje, na katero pot se poda bolgarska vlada v sedanjem evropskem konfliktu, dalekosežnost ukrepov, ki jih je pričakovati v Sofiji, tvori eno najvažnejših točk trenutnega političnega položaja. Bolgarija je demokratska država, zato imajo bolgarske politične stranke velik vpliv ne le na notranje politične zadeve, temveč tudi na zunanje politične odločitve. Res je sicer, da se je v Bolgariji v zadnjih letih silno uveljavila energična osebnost kralja Ferdinanda in da je od zadnje velike balkanske krize sem tudi parlamentarni režim stopil precej v ozadje, ker si sedanjí ministrski predsednik Radoslavov ne da od nikogar iztrgati vajeti iz rok in se upa, če treba, vztrajati pri svojem tudi proti takozvani »volji naroda«, vsekakor pa je važno, spoznavati razvrstitev nositeljev bolgarskega demokratizma, bolgarskih političnih strank, katerih vpliv na zunanjo bolgarsko politiko je navzlic energičnosti kralja in njegovega ministrskega predsednika neoporečen. V »Österreichische Rundschau« je napisal Oskar Bam pregleden članek o političnih strankah v Bolgariji, ki sicer ni povsem točen, pa vendar precej informativen.

Po nesrečni vojni leta 1913. je nastala v Bolgariji reakcija proti takrat vsemogočni koaliciji izrazitih rusofilov, narodnjakov (Gešovcev) in progresistov (Danevovcev). Ko je Radoslavovo ministrstvo razpisalo v jeseni 1913. nove volitve, je smelo upati, da bo pogazilo rusofilске stranke ter si priborilo odločno večino. To se ni zgodilo. Gešovci in Danevovi pristaši so sicer izgubili večino mandatov, toda ne v prilog »nacionalističnim«, »rusofobskim« liberalcem in stambulovistom, temveč v prilog socialnim demokratom in novo razmahajoči se agrarno - socialistični stranki. Narod je pri jesenskih volitvah izrekel Gešovu in Danevu svojo nezaupnico, zaupal pa tudi ni novim možem, ki so prišli za krmilo države, temveč je oddajal svoje glasove kandidatom, ki so proglasili revolucionarno - republikanski program. Socialisti in agrarci so prišli v sobranje kot najmočnejši skupini in marsikdo se morda še spominja na mučne prizore, ki so se odigrali v prvih sedaj bolgarskega parlamenta. Glavno je bilo to, da vladna koalicija Radoslavovistov, Stambulovistov in Tončevistov ni imela večine. Kabinet bi bil moral demisionirati, zlasti, ker je bilo jasno, da bi tudi pri novih volitvah rezultat ne bil mnogo boljši. Tu se je odločil Radoslavov k energičnemu koraku. Dal je osvojenim traktirskim okrajem, katerih aneksija pravzaprav še ni bila ustavno, t. j. v sobranju potrjena, volilno pravico, razpustil zbornico ter sklenil kompromis s traktirskimi mohamedanci. Tako se mu je posrečilo pri novih volitvah izvojevati večino, ki šteje z izvoljenimi 16 traktirskimi mohamedanci vred 13 mož. V normalnih razmerah bi ta večina seveda ne mogla »ne živeti, ne umreti«, toda v izrednih položajih zadnjih dveh let je zastavovala, da je tvorila potrebno folijo za energično politiko sedanjega načelnika bolgarske vlade. Zastavovala je posebno zato, ker vladajo v opoziciji sami ostra nasprotnost, tako glede notranje, kakor tudi glede zunanje bolgarske politike.

Sedanja vladna večina v bolgarskem sobranju je koalicija, takozvanih liberalnih ali nacionalističnih strank, staroliberalcev (Radoslavovistov), stambulovistov ali nacionalnih liberalcev in mladoliberalcev ali Tončevistov. Tej koaliciji so se pri-

držili, kakor smo že omenili, tudi mohamedanci, predvsem pač iz oportunističnih ozirov. V koaliciji ima mnogo vpliva makedonski element in cela vrsta odličnih vladnih politikov je Makedoncev. Kot svojo glavno točko je proglasila Radoslavova večina: uresničenje nacionalnega ideala (makedonsko vprašanje!), če treba tudi proti volji Rusije. Vse tri liberalne skupine izhajajo od Stambulova in se razlikujejo le v postanskih vprašanjih. Najmočnejša je staroliberalna frakcija (Radoslavovisti), katero vodi že desetletja sedanjí bolgarski ministrski predsednik Radoslavov, ki je študiral na gimnaziji v Pisku ter na nemških univerzah. Glasilo te skupine in zaeno oficijozni organ načelnika vlade so »Narodni Prava«. Na radikalnem krilu vladne koalicije se nahajajo Stambulovisti, neposredni epigoni velikega bolgarskega »rusofoba« Stambulova.

Edini voditelj Stambulovistov je bil zadnja leta dr. Nikola Genadijev. Danes obstojata v tej skupini dve struji: eni načelujeta podpredsednik sobranja dr. Momčilov in minister Dobri Petkov, drugi pa dr. Genadijev. Genadijev je jako sposoben, pa še bolj častihlepen politik. Med njim in Radoslavovom so se pojavile skoro osebne difference, zlasti ker se Radoslavov ni mogel odločiti, da poveri Genadijevu zunanji portfelj. Genadijev je pričel intrigirati, navezal je intimne stike z entento in skušal spraviti svojo skupino v krog ententnih intervencionistov. Med obema politikoma se je razvil tajen, pa tem hušji boj. Genadijevo ime se je imenovalo tudi v zadnjem atentatorskem procesu v Sofiji. Navzlic spretnim intrigam pa se Genadijevu ni posrečilo, razdreti zvezo Stambulovistov z vladno koalicijo, izzval je le hude spore v lastni stranki, ki bodo najbrž povzročili secesijo Petkove skupine. V koliko je omajana Radoslavova večina vsled Genadijevega nastopa, se še ne da presoditi. — Stambulovisti imajo dvoje glasil: »Voljo« (Genadijev) in »Novi Vek« (Petkov).

Tretji, najmanjši koalicijski stranki, načeluje finančni minister Tončev, ideolog bolgarskih liberalcev. Po njem se imenujejo mladoliberalci tudi Tončevisti.

Mohamedanska pomožna četa ministrskega predsednika šteje 16 mož. Organizirana je v lastnem klubu in zastopa tendence, ki so izzvale v sobranju že opetovano živahen odpor. Načelnik te skupine je Mehmed paša iz Gumuldžine.

Bolgarska opozicija sestoji iz agrarcev, demokratov (Malinovcev), socialistov »široke« in »ozke« skupine, narodnjakov (Gešovcev), progresistov (Danevcev) in radikalcev.

Posebno zanimiva je agrarna stranka, ki ni kakor po drugod konservativna, temveč socialno - revolucionarna, antidinastična in antimilitaristična. Socialistično - agrarna propaganda v Bolgariji je pričela že pred leti, toda kot stranka so se organizirali agrarci šele v jesenskih volitvah leta 1913. Imeli so nepričakovan uspeh, kajti izvojevali so si 53 mandatov. V sobranju nastopajo kot ostri nasprotniki ministrskega predsednika, katerega proglasajo za sovražnika bolgarskih kmetov, ker je svoj čas vpeljal desetino in vsled tega nastale kmečke nemire krvavo zatrl. Glede na zunanjo politiko zagovarjajo agrarci socialistični program balkanske konfederacije, v okviru katere se da po njihovem mnenju brez boja uresničiti bolgarski narodni program. Med njimi se nahaja precej rusofilskih elementov, kar odgovarja tradiciji preprostega bolgarskega naroda. Voditelji agrarcev so Stambulijski, Torlakovi in Bakalovi, njihovo glasilo je »Zemjedel-sko znanje«.

Druga najmočnejša opozicijska stranka so demokrati, katerim načeluje Malinov. Demokrati so rusofili, istočasno pa proglašajo nedeljivost Makedonije in so mnenja, da je vsako prijateljstvo med Bolgarijo in Srbijo izključeno, dokler Srbija ne vrne Makedonije. Smatrajo, da bi Bolgarija svoj nacionalni ideal najlažje uresničila s pomočjo Rusije, pri kateri da mora izpodriniti Srbijo. Levo krilo stranke demokratov pa se je v zadnjem času močno približalo političnim nazorom vladnih strank. Glasilo demokratov je »Preporoc« (prapor).

Nekdaj tako mogočni narodnjaki (Gešovci) so skrajno decimirani. Gešov in Todorov sta v parlamentu generala brez armade, uživata pa v javnosti z ozirom na svojo državniško preteklost in ker je Gešov jako bogat mož, še vedno precej ugleda. Organ narodnjakov, ki si Bolgarije ne morejo predstavljati drugače, kakor pod okriljem osvoboditeljice Rusije, je »Mir«. Progresistična skupina bivšega ministrskega predsednika Daneva (glasilo »Bolgarija«) je iz zbornice skoro popolnoma izginila. Danev sam je sicer še poslanec, toda vpliva nima nobenega. Narodnjaki in

progresisti so poleg demokratov reprezentanti »vseslovanske ideje« v Bolgariji.

Močna in zanimiva skupina v bolgarskem sobranju so socialisti, ki so si osvojili v zadnjih volitvah 37 mandatov in predstavljajo najmočnejšo socialistično pozicijo na Balkanu. Zunanje politični program bolgarskih socialnih demokratov sloni na ideji balkanske republikanske konfederacije. V ostalem pa so razdvojeni socialni demokratje v dve frakciji: močnejša skupina je, kakor bi rekli, revizionistična, v Bolgariji jo označujejo kot »široko«. Njen voditelj je Ivan Sakazov. »Široki« socialisti ne odklanjajo sodelovanja z meščanskimi strankami ter zagovarjajo sporazumno postopanje z Rusijo. Njihovo glasilo »Rabotničeski« (delavski) vestnik«. Strogo marxistična je skupina »ozkih« socialistov pod vodstvom posl. Blagojeva. Njihovo glasilo je »Narod«.

Klub radikalcev, ki imajo v sobranju nekaj sedežev, je skupina mlajše napredne inteligence, ki se ne more prilagoditi nobeni obstoječi strank.

V sedanjem času je važno, opozoriti na eno dejstvo. Kljub velikim nasprotstvom, ki vladajo v bolgarskem javnem življenju, kljub vsem sporom, kako naj postopa Bolgarija v sedanjem evropskem konfliktu, so si vse stranke vendar glede cilja bolgarske politike edini: Bolgarija mora uresničiti ideal narodnega ujedinitja s kar najmanjšimi žrtvami. Ta skupen program olajšuje bolgarskemu kabinetu ono politiko hladnega in treznega preudaranja, ki dela ententi toliko preglavice.

V zmagoslavnem znamenju klasa.

Ko so se v daljnjih planjavah naše blagoslovljene domovine žitna polja v zlatem krasu, znamenju zrelosti, daleč svetila in valovala in naznanjala dan, ki preskrbi avstrijske narode z novim kruhom, se je razveselil mešan in kmet: Vzdržali smo, navzlic sili in nevarnosti.

In ko so se potem težko obloženi vozovi vozili na domove in pode, spremljevani od vesele čete žanjic, tedaj se je porodilo iz veselega upanja popolno zaupanje: Zmagovito smo se ubranili izstradanju! To najnevarnejše orožje sovražnikov se je razdrobilo ob moči avstrijskega poljedelstva, ob vestnosti avstrijskega kmeta, ob pridnosti njegove roke. Ravnotako zvesto je vzdržalo v tem boju tudi drugo prebivalstvo. Manjši uspehi žetve v prejšnjem letu in izgube, ki so jo doletele, so se izjednčile z modro porazdelitvijo, z varčno uporabo, ki jo je vodila in ji dajala moč prava državljanska zavest in spoznanje demokratske dolžnosti. In tako sta se demobilizirali kmet in polni podi in klopotačji mlini jim naznanjajo, da je avstrijsko narodno gospodarstvo pripravljeno, nadalje vojevati gospodarski boj, dokler niso zunaj na bojem polju pod dalekovidnim, modrim vodstvom naših junaki sinovi pobili na tla sovražnika.

Zmaga z našimi gospodarskimi orožjem je že šla, up obetajoč, pred velikim zgodovinskim dogodkom, ki naznanja avstrijskim narodom mir priboren z njih močjo.

Ta brezdomni uspeh avstrijskega poljedelstva je napotil c. kr. kmetijsko družbo na Dunaju, da pozivlje k prireditvi zborovanj pod imenom: »V zmagoslavnem znamenju klasa« v okolišu posameznih kmetijskih organizacij vseh dežel, kakor tudi na sedežu okrajnih organizacij in krajevnih društev. V teh zborovanjih naj dobi veliki in pomembni preobrat v boju z našimi sovražniki slovesen izraz.

Da se napravi tem povodom tudi trajen spominski znak, izdaje volnopomožni urad c. kr. ministrstva za notranje stvari znak, ki se ga nosi kot iglo in ki predstavlja zlat pšenični klas in nosi na enem listu izrek pesnika Kernstocka: »Jede Aehre ein Sieger mehr, 1915.« Napis se je priredilo za posamezne dežele v dotičnem deželnem jeziku.

Ti znaki naj se prodajajo povodom na vseh krajih nameravanih zborovanj in zahvalnih božjih služb, kakor tudi s prireditvijo prodajalnih dni, podobno cvetličnim dnevom. Čisti dobiček iz izkupila se namerava porabiti deloma za splošno vojno oskrbo, deloma za pospeševanje kmetijstva na ta način, da se bo iz teh doneskov podeljevalo ustanove in študijske podpore sinovom v vojni padli ali vsled vojne invalidnih poljedelcev v svrhu izobraževanja v kmetijskih strokovnih šolah.

Korporacije, ki nameravajo prodajati v interesu patriotskega namena ta znak na zgoraj omenjenih zborovanjih ali prodajalnih dneh, naj pošljejo svoja naročila in sicer z ozirom na tehnične težkoče izdelovanja in razpošiljanja po možnosti hitro

vojnopomožnemu uradu c. kr. ministrstva za notranje stvari, Dunaj, L. Hoher Markt.

Povabilo je vlado, vse državna in avtonomna oblasti, kmetijske, gozdarske in druge prizadete korporacije. V nagovorih in predavanjih se bo slavilo pomembno zmago na gospodarskem polju. Kakor omejeno, se bo temu shodu pridružila še cela vrsta enakih prirediteljev v tako mnogih krajih monarhije, kjer delujejo kmetijske korporacije in društva.

Tako naj se s to prireditvijo v najširšem krogu prebivalstva še bolj utrdi zaupanje na srečni izid usiljenega nam boja in daleč čez naše državne meje v nevtralne države in v sovražnikovo deželo naj podre vest, da se je končno ponesrečil načrt, našo domovino premagati z izstradanjem ob produktivni moči domačega poljedelstva, ob pridnosti kmetijstva in požrtvovalnosti konsumirajočega prebivalstva. »V zmago-slavnem znamenju« se bodo združili meščani in kmetje vseh dežel v veseli zavesti zmage in — v tem znamenju bodemo zmagali.

Spominjajte se naših vojnih invalidov!

Našim vojnim invalidom, ki se vračajo zopet domov, nismo dolžni samo največjega spoštovanja in občudovanja, temveč moramo skrbeti tudi za njih bodočnost in storiti vse, kar je v naši moči, da se jih vpletje zopet v urejeno pridobitno življenje. Vsled tega je ministrstvo za notranje zadeve kakor po drugih kronovinah, tako tudi na Kranjskem ustanovilo

»Deželno komisijo za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov«.

Mnogoterminna in obsežna je naloga te komisije:

Ortopedično specialno zdravljenje; preskrba umetnih udov; šolanje nosilcev protez; zagotovitev sprejema in zdravljenja v zdraviliščih, letoviščih in domovih za bolne na pljučih, končno posredovanje dela.

Sestava deželne komisije iz zastopnikov političnega, deželne oblasti, vojaške uprave, avtonomne deželne uprave, deželne stolnega mesta Ljubljane, deželne in gospenjega pomožnega društva »Rdečega križa«, zavodov za socialno zavarovanje, javnih in zasebnih korporacij, kakor tudi iz raznih drugih strokovnjakov daje najboljšo jamstvo za to, da se posreči to eminentno socialno - gospodarsko podjetje.

Izpeljava nalog, izročenih deželni komisiji, je pa združena z velikimi stroški. — Nameravani uspeh se more doseči le tedaj v polni meri, če se tudi tukaj postavi že tolikokrat izkazana požrtvovalnost posameznih prebivalcev dežele v službo tega plemenitega dela.

Vsi plemeniti misleči Kranjci se torej naprošajo, da to od deželne komisije že započeto akcijo po svojih močeh podpirajo. Vsako darilo, in naj se zdi še tako majhno, podpira delovanje deželne komisije in tvori delanje hvaležnosti do naših hrabrih bojevnikov.

Darila se sprejemajo: pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade in pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in pri vseh časopisih.

Predsednik deželne komisije za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov na Kranjskem:

TEODOR BARON SCHWARZ,
c. kr. deželni predsednik.

Propaganda v ta namen, ki so jo razvili od sedaj deželni kulturni sveti in kmetijske družbe je rodila že bogate sadove. Kajti ne samo iz dežel, ki pridelujejo v prvi vrsti žito, kakor Češka in Moravska, ampak tudi iz Alpskih dežel, zlasti iz zelene Štajerske, iz Solnograškega in Tirolskega, da, celo iz ravnokar od sovražnika zapuščene Galicije in Bukovine so došla bogata naročila za klasični znak, tako da je že danes podan dokaz, da je misel na zmago žetve v vseh delih Avstrije našla polno soglasje.

Prvo zborovanje je priredila c. kr. kmetijska družba na Dunaju v dvorani nižje - avstrijskega deželnega zbora v soboto, dne 4. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne.

Priskrbljenje kovin za vojne namene.

Bistveni faktor v vojnem načrtu entente obstoji v obkoljenju centralnih sil in s tem doseženega zaprtja dovoza potrebnih surovin.

V mirnih časih smo za izdelovanje municije potrebne kovine po pretežnem delu dobivali iz inozemstva. Ker je ta dobava med vojno za

centralni sili že ne popolnoma za-
branjena pa vendar izredno omejena
so mislili njeni nasprotniki s to ukre-
nitvijo centralni sili od trenutka iz-
črpanja lastnih zalog zadržati od iz-
delovanja municije. Kako zelo so se
v tem motili, kaže dosedanj potek
vojne ter dosedanje stanje izdelo-
vanja municije, ki je za dolgo časa
popolnoma zagotovljeno.

Napaka v preračunavanju naših
sovražnikov je obstojala v tem, da
niso vpoštevali izredno velikih mno-
žin kovin na Nemškem in v Avstro-
Ogrski. Današnje stanje tehnike
omogočuje, kovine in zlitine, naha-
jajoče se v različnih oblikah kot zli-
tine zopet prevesti v stanje, primer-
no za izdelovanje municije. Ko so to-
rej tvornice municije v mirnih časih
potrebo kovin krile na odprtem sve-
tovnem trgu, je bilo treba za priskr-
bljenje kovin v vojni čisto drugačnim
dobavnim virom primerno ustvariti
čisto nove organizacije.

V tostranski državni polovici se
je v ta namen novembra l. l. na po-
ziv vis. c. kr. ministrstva za trgovino
in s pritrditvijo vis. c. kr. vojnega
ministrstva ustanovila delniška dru-
žba kovinska centrala na Dunaju. V
družbeni upravi so zastopani odpo-
slanci imenovanih ministrstev, želez-
niškega ministrstva in c. in kr. in-
spektorata tehnične artiljerije. Ta
zadnje imenovana vojaška oblas-
talno nadzoruje službo delniške
družbe kovinska centrala, ki se je
odrekla pravici, prosto razpolagati z
zalogo kovin, ki jih kupi sama in jo
prepušča c. in kr. inspektoratu teh-
nične artiljerije, da jo porazdeli med
podelovalce. Delniška družba cen-
trala kovin zaračuna za svoje poslo-
vanje samo majhne, oblastveno do-
voljene režijske doklade. Pri likvi-
daciji eventualno preostali presežek
se bo po § 35 pravil odkazal c. in kr.
vojnemu ministrstvu za vojnosc-
krbovalne namene.

Spričo teh od družbe prevzetih
obveznosti je bila delniška družba
centrala kovin od c. in kr. vojnega
ministrstva, v sporazumu s c. kr. do-
mobranskim ministrstvom in c. kr.
ministrstvom za trgovino izrecno
pooblaščen za nakup kovin v na-
mene vojne uprave. Takisto je po-
verjena z ravnanjem z rekviriranimi
kovinami.

Pri nakupu takih kovin, ki pri-
dejo za vojne namene v poštve, pre-
vzame kovinska centrala tudi popol-
no odgovornost za intencijam vojne
uprave primerno porabo materialij.
Zlasti je delniška družba kovinska
centrala pooblaščen in ji je naroče-
no, da kupi c. kr. centralni revizijski
komisiji ali drugim oblastvenim po-
slovalnicam naznanjene ali ponujene
materijali. Od njih povrnejene na-
kupne cene so določene sporazumno
s c. kr. trgovinskim ministrstvom od
vsakokrat merodavnih zvez industri-
jalcev ali od drugih javnih korpo-
racij.

Doslej delniška družba kovinska
centrala ni stopila neposredno pred
javnost, ker ji je bilo mogoče za-
dostne množine kovin si priskrbiti
dogovorno z večjimi zavodi. Ker pa
je sedaj na ta način dosežno blago
večinoma porabljeno, je treba torej
odpreti naravnost neizčrpne vire v
privatni lasti nahajajočih se kovin-
skih množin. To naj se izprva izvrši
potom nakupa iz proste roke, da se
čim dlje mogoče izognemo rekvizi-
cijske poti. Delniška družba centra-
la kovin se torej na vse lastnike čis-
tega niklja, bakra, mesinga, tomba-
ka, rdeče litine, bronca in drugih zli-
tin z bakrom v kakršnikoli obliki
naj že prihaja na trg ali se nahaja za
privatno rabo obrača s prošnjo, naj
se ji te materialije ponudijo v na-
kup. Ponudbe je za sedaj naslavljeni
izključno na glavno pisarno kovin-
ske centrale delniška družba (Haupt-
ubreau der Metallzentrale - Aktien-
gesellschaft) na Dunaju L. Kleeblatt-
gasse 4. Ustanavlja se pa že velika
organizacija, ki bo razpolagala s šte-
vilnimi prevzemalšči.

Zaznamek teh prevzemalšč se
objavi prav kmalu.

Vesti iz primorskih dežel.

Umrl je v Ljubljani v eni tam-
kajšnjih rezervnih bolnišnic Andrej
Rijavec, mizar iz Gorice. V febru-
arju je šel k vojakom, pretekli me-
sec je podleel težkim ranam, ki jih
je dobil v bojih za Doberdobsko pla-
noto. Pokojni Rijavec, mlad mož 35.
let, doma s Trnovskega nad Gorico, se
je dokopal s svojo marljivostjo in
veščostjo do jako dobrega mizarja,
v njegovi delavnici ob Livadi v Go-
rici ni manjkalo dela in trgoval je s
Trstom in Reko. Vojna je ustavila to
marljivo delo. Rijavec je moral k vo-
jakom in storil je svojo dolžnost za
domovino blizu svojega doma, sedaj
počiva v miru v Ljubljani ob strani
drugih junakov. Rijavec zapušča za-
lujčo ženo in 5 otrok.

Pogreša se črnovojnik Ivan Le-
bana, 26. domob. pešpolka, 1. stotni-
je. Udeležil se je zadnje bitke mēsa-
ca marca v Karpatih. Prosi se njego-
ve tovariše, naj sporoče, kar vedo o
njem bratu Antonu Lebanu, c. kr.
orož. stražmojstru na Reki pri Cer-
nem, Primorsko.

Iz sežanskega okraja, 3. sep-
tembra 1915. Vkljub vojne iz Italijo v
našem okraju se je pričelo novo šol-
sko leto dne 1. septembra t. l. Šol-
skega poduka ne bode v občinah, le-
žečih ob fronti italijanski in te obči-
ne so: Brestovica-Selo, Kostanjevi-
ca, Mavlinje, Gorjansko, Vojštica,
Temnica, Lipa, Sveto in Skrbina. Te
občine so ugrožene in se nahajajo v
šolskih prostorih bolnice ali pa se na-
haja vojaštvo. — Naše vojaštvo ko-
maj čaka trenutka, da stopi v ofen-
zivo napram italijanski vojski, da
prodere v Benečansko.

Po Trstu hodi okoli obilo psov,
ki nimajo gospodarjev, tako je tudi v
Gorici. Take pse bi bilo najbolje tak-
oj poiskati in jih postreliti. V Trstu
je izdalo namestništvo naredbo, da
mora vsak pes imeti nagobčnik in v
javne lokale se jih ne sme voditi. V
okolici morajo imeti pse priklenjene.
Kdor bi se ne ravnal po tej naredbi,
zapade kazni do 600 kron. Naznanje-
na je bila naredba tudi okrajnemu
glavarstvu v Sezani in Kopru, upravi
grada Miramar, konjušnici v Lipici
in vojaškemu štacijskemu poveljstvu
v Trstu.

Kolera v Trstu. Poročilo o stanju
kolere dne 4. septembra 1915: Dne 1.
septembra je bilo v zdravniški oskrbi
10, novih slučajev 1, okrevalo 1,
umrlo 1, ostalo v zdravniški oskrbi 9.
Nov slučaj se je zgodil v ulici S.
Marco št. 18, četrto nadstropje. Ba-
cilonoscev je v opazovanju 2, v vili
Sartorio je na opazovanju eden.

Petrolej se prodaja v Trstu po
66 v liter v mestu in po 68 v okolici.

Velika nesreča se je zgodila v
jami v kamolomu pri Piščancih v
Rojanu. Tam so našli vsega pobitega
36letnega železničarja Kristjana Bu-
dava, ki je padel v to jamo, ko je šel
ponoči v temi domov. Budav je v
bolnici umrl.

Oddaja ameriških trt iz erar-
skih trtnic v Primorju. Za oddajo je
treba vložiti prošnjo do 30. novem-
bra potom pristojnega občinskega
urada. Cena je 5 do 140 K za 1000
komadov. Dobiti morejo trte samo
primorski vinogradniki, posredovalci
so izključeni.

Radi dveh vinarjev obsojen na
24 ur zapora in 50 K globe. Knjigovez
Rudolf Lukić na Reki je poslal svojo
hčerko kupit kruha, ki stane 56 vin.
Vrnila se je domov in rekla, da ne
morejo menjati bankovca 2 kron. Dal
ji je nato 30 v, naj kupi pol kilogra-
ma kruha. Vrnila se je s kruhom, ki
je stal 30 v. Prišlo je radi tega do
sodne razprave in ker je pek prodal
kruh za 2 vinarja dražje nego je
predpisano, je bil obsojen na 24 ur
zapora in 50 K globe, dalje je moral
Lukiću za zgubo časa plačati 5 kron
in ona dva vinarja, katera je preveč
plačal za kruh.

Dalmatinski deželni šolski svet
poziva vpokojene učitelje in učiteljice,
ki so še sposobni za poučevanje,
da se zgledajo ter prevzamejo poučev-
vanje za šolsko leto 1915/16, ker
drugače bi ostalo mnogo ljudskih šol
zaprtih. Za poučevanje dobijo poseb-
no plačilo.

Na hrvaški gimnaziji v Pazinu se
prične šolsko leto 18. septembra.

Iz Dubrovnika poročajo, da se
tam ob morskimi obali dobi še vedno
polno drobcev lesa potopljene, ladje
»Giuseppe Garibaldi«. Na morskem
pesku pri Castatu so našli posetnico
poveljnika »Garibaldija«. Glasi se:
Capitano di Vascello Fortunato Ci-
mento Nunes Franco — Comman-
dante della R. Nave »Garibaldi«. Spodaj so tri črke: »R. M. I.«, to je
Reggia Marina Italiana.

Dnevne vesti.

— **Cesarjevo darilo.** Cesar je
podaril pogorelem v Ribnici podpo-
ro 3000 K.

— **Umrl je 4. t. m. na Dunaju**
general infanterije Evgen baron
Albort. Pokojnik je bil rodom iz
Trsta in svoj čas divizionar v Ljub-
ljani. Bil je potem nekaj časa deželni
šef v Bosni in Hercegovini ter gene-
ralni armadni inšpektor. V poletnem
času je navadno hodil na Gorenjsko.

— **Odlikovan je praporščak v**
rezervi Franc Žaren s srebrno
hrabrostno svetinjo 1. razreda.

— **Vpoklicanje letnikov 1897. in**
1865.—1872. Z Dunaja poročajo: Čr-
novojniki letnika 1897. bodo poklica-
ni (izvzemši najbrž srednješolske di-
jake) dne 22. septembra pod orožje.
Črnovojniki letnikov 1865.—1872
bodo poklicani najbrž 15. oktobra ali
pa še 15. novembra.

— **Iz vojnega vjetništva.** Martin
Likar se nahaja v vojnem vjetništvu
v kurški guberniji v evropski Rusiji,
kakor je sporočil svojemu očetu Jako-

bu, ki biva v Idriji. — **Franc Žab-**
kar se je oglasil iz Tjumna v Sibiriji
svoji materi Rozalki v Cirjem, pošta
Raka na Dolenjskem. — **France Ze-**
lezničnik se kakor vojni vjetnik na-
haja v Narovčatu v penški guberniji v
evropski Rusiji. Oglasil se je iz reče-
nega mesta svoji ženi Antoniji, ki
biva v Dolenjem Golem na Igu. Žena
je bila Francetovega pisma nepopisno
vesela, ker ni bilo toliko časa od
njega nobenega glasu in poročila. —

I. Pečelin se je oglasil iz Moskve
svoji materi Marijani, ki biva v Stari
vasi hiš. št. 9, pošta Žiri nad Skofjo
Loko. Piše: Ljuba mati! Predno Vam
nadalje pišem, Vas prav lepo pozdra-
vim in Vam dam vedeti, da sem vjet
in ranjen. Vse se je hkratu zgodilo.
Bil sem ravno na patroli. Hvala Bogu,
da sem imel milost, da sem ostal pri
življenju, ker sem bil že čisto sam.
Že sem mislil, da se ne bomo nikoli
več videli na tem svetu. Pa Bogu je
vse mogoče. Zdaj sem v bolnišnici v
Moskvi, kjer se mi ne godi še pre-
slabo. Samo to je grozno hudo, da
še tobaka nimam, denarja pa tudi ne,
da bi si ga kupil. To mi je tudi
hudo, ker nimam nobenega Slovenca,
da bi se z njim kaj pogovoril, ker so
drugi vjetniki sami Nemci in Madžari,
da moram vedno tiho biti. Pošljite mi
kaj denarja, da si bom za poboljšek
kupil malo kruha in tobaka... V
Moskvi, dne 26. avgusta 1915. — Ivan
Zupan se je oglasil iz Rusije svoji
ženi Franciški, ki živi v Zagorju ob
Savi. — Albert Benčič se je oglasil
iz tambovske gubernije v evropski Ru-
siji. Njegovi ljudje (žena Cilka, otroci
in pa oče) bivajo v Herpeljah pri Di-
vači. — **France Plešec** je prišel po
vročih bitkah in bojih Srbom v roke,
ki so ga odvedli s seboj v vojno vjet-
ništvo v Niš, odkoder se je zgledil svoj-
cem, ki bivajo v Begunjah pri Cer-
nici. — **Jožef Mavsar** se je oglasil
iz vojnega vjetništva v Italiji. Nahaja
se v Genui, ki se zaradi svoje lepe
lege nazivlja »la Superba«. Genua
šteje 219.507 prebivalcev in ima krasne
palace. V trgovskem svetu so znani
genovski svileni, zlati, srebrni, alaba-
strovski izdelki, kakor tudi korale, olje,
umetne cvetlice, rožnato olje, genovsko
milo, rokavice itd. Jožef Mavsar je
doma na Dolenjskem na gori sv. Lov-
renca pri Krškem. — **Ivan Hrovat** se
je oglasil svoji sestri Mariji, omoženi
Bizjak, ki biva v Begunjah na Gorenj-
skem. Piše: Dam Ti vedeti, da sem
vjet v Italiji. Zdrav sem, hvala Bogu,
in mi ne gre še preslabo. Prej sem
Ti že enkrat pisal, pa ne vem, če si
dobila. Zdaj nam je naročeno, da mo-
ramo samo lasko ali nemško pisati,
drugače ne gre naprej. V Cremoni,
Caserma S. Martino, dne 26. junija
1915. Cremona leži na levem bregu
reke Pada in šteje 36.848 prebivalcev.
Znane so cremonske gosli. Mesto ima
precej živahno trgovino s predivom,
ogljem, žitom, svilo, sirom, voskom,
medom itd. V Cremoni je že nekaj
vjetih Slovencev. — **Ivan Pirc**, vojak
17. pešpolka, se je bojeval z Italijani.
Po vročih bojih je naposled prišel
Lahom v roke, ki so ga odvedli v
mestce Ospitaletto, ki leži v Lom-
bardiji v podnožju Alp na železnici,
ki gre iz Verone v Milan. Oglasil se
je iz rečenega mesteca svoji ženi Aloj-
ziji, ki biva v Malem trnu Sv. Duh,
pošta Krško. — **Praporščak Vlado**
Svetličič se je oglasil svoji skrbni
materi Mihaeli, ki stanuje v Spodnji
Šiški. Nahaja se v vojnem vjetništvu
na Siciliji. — **Jožef Kosce** se nahaja
v angleškem vojnem vjetništvu, in si-
cer na otoku Malti v Sredozemskem
morju, kakor je sporočil svojemu bratu
Andreju, ki se bje kakor domobranec
z Italijani.

— **»Rdeči križ«.** Poročali smo
že, da je dospel 2. septembra t. l. v
Ljubljano v svrhu pregledovanja
društvenih zavodov »Rdečega križa«
na Kranjskem zvezni predsednik av-
strijskega »Rdečega križa« grof Ru-
dolf Abensperg in Traun v spre-
stvu grofa Franca Thurn - Valsassi-
na predsednika nižjeavstrijskega
»Rdečega križa«. Na kolodvoru sta
ju sprejela predsednik kranjskega
»Rdečega križa« Gustav del Cott in
glavni odposlanec avstrijskega
»Rdečega križa« na bojnem polju c.
in kr. polkovnik Schiwitz pl. Schi-
witzhoffen. Došla gospoda sta poter
napravila obiske pri c. kr. vojnemu
in etapnemu poveljstvu, pri raznih
gospodih teh poveljstev, nadalje go-
spenji predsednici Kranjskega »Rde-
čega križa« gospe ekscelenci baro-
nici Karli Schwarz in gospe Hermi-
ni del Cott soprogi društvenega pred-
sednika. Na to sta grof Abensperg in
Traun in grof Thurn - Valsassina
pregledovala v spremstvu predse-
dnika del Cotta in glavnega odposlan-
ca c. in kr. polkovnika Schiwitza
pl. Schiwitzhoffen. Drugi dan sta pregledo-
vala rezervno bolnico »Leonišče« v
Ljubljani popoldne pa rezervne bol-
nice v Novem mestu, Kandiji in na
Toplicah. Spremljala sta jih že ime-
novana gospoda predsednik del Cott
in polkovnik pl. Schiwiz. V Novem
mestu sta obiskala tudi gospoda c.
kr. okrajnega glavarja barona Rech-
bacha. Posetila sta tudi društveno
pisarno v Ljubljani pri kateri priliki
je gospod zvezni predsednik grof
Abensperg in Traun pregledal na-
tančno vsak referat. Z opoldanskim
brzovlakom sta odpotovala v Mari-
bor. Tekom vizitacije je izrazil go-
spod zvezni predsednik opetovaje
svoje polno priznanje na izvršni or-
ganizaciji društva, izbornem urado-
vanju in redu v pisarni in pregleda-
nih bolnicah. Predsednik nižjeav-
strijskega društva grof Thurn je ob-
iskal posebej še bolnico v Franc Jo-
žefovem azilu in »Ljudskem domu«
ter se o vsem poslovanju natančno

informiral. Tudi o teh bolnicah je izrazil svoje priznanje. Pri odhodu obeh funkcionarjev sta bila navzoča, kakor pri sprejemu predsednik del Cott in c. in kr. polkovnik Schiwiz pl. Schiwizhoffen.

— **Darilo.** Podružnica državnega društva avstrijskih bančnih in hranilničnih uradnikov je darovala za okrepčevalno postajo na južnem kolodvoru 50 K.

— **Za oslepele vojake.** G. kavarar A. Tonejc (kavarna Europa) je izročil kranjski deželni blagajni od notarske pisarne v Podgradu (Istra) poslanih 185 K iz neke sodne poravnave in kot zbirko v sklad za oslepele vojake. Da bi dobil ta človekoljubni čin kar največ posnemalcev.

— **Pogreša se,** že od 23. oktobra 1. l. Franc Tolar, ki je služil pri 17. pešpolku. Zadnjič je pisal iz Karpatov. Kdor kaj ve o njem, se vljudo prosi, da to sporoči njegovi materi, na naslov: Marija Tolar, Laniše št. 6, p. Gorenja vas, Gorenjsko.

— **Pismo italijanskega vjetnika iz Ljubljane.** Turinska »Stampa« priobčuje pismo nekega vjetega italijanskega vojaka iz Ljubljane, ki poudarja, da ravna avstrijski z italijanskimi vjetniki prav lepo.

— **Pošta za vojake.** Poštna uprava naznanja, da je vsled odloka c. kr. trgovskega ministrstva z razpošiljanjem blagovnih vzorcev vojakom na bojnem polju pod znanimi pogoji dovoljeno tudi na vojnopoštni urad št. 98, ustavljeno pa na sledeče vojnopoštne urade: 26, 31, 58, 59, 60, 62, 77, 90, 96, 97, 105, 107, 108, 126, 130, 140, 143, 154, 155, 158, 160, 201, 211, 504 in 506.

— **Predpisi za izdelovanje peciva na Kranjskem.** Razglas c. kr. deželne vlade na Kranjsko z dne 31. avgusta 1915. l., št. 23.245, o izvršitvi ministrskih ukazov z dne 11. avgusta 1915. l., drž. zak. št. 230 in 231. Na podlagi ministrskih ukazov z dne 11. avgusta 1915. l., zaukazuje c. kr. deželna vlada: Izdelovanje drobnega peciva ostane za zdaj prepovedano. Obrtniško izdelovanje necukranega prepečenca (vodenega prepečenca, je dovoljeno le s posebnim dovoljenjem deželne vlade. — Kruh se sme izdelovati in spravljati v promet samo iz pšenične krušne moke ali iz ržene moke ali iz poljubne zmesi teh vrst moke v hlebcih ali štručah s težo 980 gramov ali 490 gramov. — Cena po določilih § 4 izdelanega kruha s težo 980 gramov se določa na 52 vinarjev, in onega s težo 490 gramov na 26 vinarjev. — Peki in prodajalci kruha so dolžni, na zahtevo oddati kruh v najmanjši teži 70 gramov za ceno 4 vinar. — Obrtniško izdelovanje slaščičarskega blaga iz maslenega (listnatega) in droženega testa, ki ima v sebi kot glavno sestavino moko, jajca, mast, mleko in majhno množino sladkorja, kakor pogače, kolači, potice, predpustni krofi in podobno je prepovedano. Ravnotako je pekovi in slaščičarjem prepovedano prevzemati v zasebnih gospodarstvih izdelano masleno (listnato) in droženo testo, da ga spečejo. — Ta ukaz se mora nabiti v prodajalnah in obratovalnicah.

— **Ponarejeni dvekronski bankovci.** Od februarja sem krožijo nove ponaredbes dvekronskih bankovcev. Falsifikati, ki so na nemški strani datirani »3. avgusta« na madžarski pa »5. avgusta« se spoznajo po raznih napakah. Namesto »Dvije krune« je tiskano »Dvje krune« v besedi »Kormanyzo« manjka na »a« akcent, pri besedi »Fötanaesos« je na »o« samo ena črtica.

— **Kdor kaj ve o družini Mihaela Komuščiča;** Vrhovlje pri Kožbani št. 6., pošta Dolenja, sodni okraj Kormin naj to blagovoljno naznani bratu na naslov: Karol Komuščič, k. u. k. Fest. Artl. Baon Nr. 817, Feldkomp., p. Steffeldorf am Wagram, Nieder - Österreich.

— **Iz državno železniške službe.** Za revidenta je imenovan adjunkt Em. Hail v Kočevju, za adjunkta sta imenovana asistenta Em. Watzak na Jesenicah in Anton Rupar v Ljubljani.

— **V pokoj je šel sodni svetnik in dolgoletni sodni predstojnik Jožef Pelegrini v Ložu.**

— **Mestni dekliški licej** se odpre nanovo 1. oktobra, isti dan tudi trgovski tečaj. Natančneje prineso pračasno časopisi.

— **Kolera v Ljubljani.** Uradno se razglša: Dne 3. septembra so bili ugotovljeni v Ljubljani 4 slučaji kolere. Oboleli so vojaki, ki so prišli z bojišča.

— **Deželna zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani** bo imela svoj občni zbor dne 9. septembra ob pol 9. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata.

— **V »Narodni knjigarni« v Prešernovi ulici** je razstavljenih v izloženem oknu nekaj italijanskih šrapnelov, kosov granat in drobec lesa

potopljene ladje »Giuseppe Garibaldi«; razstavljene bodo te reči še jutri.

— **Obrtno gibanje meseca avgusta v Ljubljani.** Minuli mesec je pri mestnem magistratu priglasilo svoje obrti 10, odglasilo pa 6 strank. Priglasili so: Sabina Ranth - Gruber, Mestni trg 18, trgovina s kartonazami, razglednicami, pisalnimi in kadilnimi potrebščinami. Arnold Turk Selenbugova ulica št. 1, trgovina s prekajenim mesom, klobasami, konšervami, sirom, delicatesami in kruhom. Ana Bernik, Sv. Florijana ulica št. 1, trgovina z lesenim blagom. Fran Peterca, Miklošičeva cesta št. 1, prevažanje oseb z omnibusom. Oton Windeis, Kongresni trg št. 8, trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami. Tvrška A. Tschinkels Eidam, Surrogatcaffe-Unternehmung Ges. m. b. H. Dunajska cesta št. 33, izdelovanje kavinih surrogatov in trgovina z njimi. Amalija Zajec, Hrenova ulica št. 19, žensko krojaštvo. Antonija Čemažar Spodnja Šiška, Savska ulica 132, prodaja živil, sadja, slaščic ter sodavice v zaprtih steklenicah. Marija Petrič, Pot v Rožno dolino št. 40, trgovina z deželnimi pridelki, sadjem in divjačino ter Ivan Malenšek, Mestni trg št. 18, prodaja galanterijskega blaga. — Odglasili so: Marija Kern, Pogačarjev trg, prodaja lončene posode. Marija Kainc, Pogačarjev trg, prodaja zelenjave in poljskih pridelkov. Josip Schrey, Cesta na južno železnico, gostilničarski in krčmarski obrt. Ivana Saje, Spodnja Šiška št. 263, prodaja kruha, mleka in sadja. Franciška Kresel, Spodnja Šiška št. 112, prodaja kruha, klobas, mleka in sadja ter Avgust Stresen, Pri brvi št. 4, trgovina z zeljem.

— **V Litiji je umrl** gospod Anton Preinfalk, posestnik itd., v starosti 75. let. Pogreb je jutri ob 4. popoldne v Litiji. Cenjeni rodbini iskreno sožalje.

— **Praznovnost naših žensk.** Pred sodišči se večkrat dogajajo slučaji, v katerih nastopajo ciganke kot obdolženke zaradi goljufije, storjene s tem, da našim kmeticam izvajajo denar pod pretevo, da bodo rešile kako dušo iz vic ali pekla. Bil je zopet slučaj, ki se je sodil pred okrožnim sodiščem v Novem mestu, ko se je dala neka ženska iz litijskega okraja ob železni cesti od mlajše ciganke tako goljufati. Ciganka je rekla tej kmetici, pa neka duša iz njene hiše grozne bolečine trpi in da bo treba to trpljenje odpraviti, naj ji da nekaj denarja, da bo plačala za sv. maše. Češ, da je njej dana moč, da jo bo rešila, da ima ona posebno dopadaje nje pri Bogu. Dotična ženska ji je verjela in ji je tekom nekaj tednov izdala v več zneskih 1040 kron. To so bili njeni prihranki iz mladih dni, da tudi možu je vzela denar, da ga je dajala tej ciganki. Ciganka ji je rekla, da bo dušo rešila, rešena duša pa ji bo prinesla lonec denarja, ki je neke v njeni hiši zakopan. Potrebnovala je tudi neko obleko, da bo o polnoči hodila na križpota, da bo videla dušo. Naša kmetica ji je dala tudi zahtevano obleko. Na obravnavi je ta ženska izjavila, da je mati petih otrok in da je njen mož dober posestnik. Rekla je, da je tako ravnala iz usmiljenja do duše in pa, ker se ji je lonec zlatnine dopadel, ki je baje zakopan v njeni hiši. Povedala je, da je ciganka, ko je denar že dobila, molila iz nekih bukvic in ji velela, da naj moli očenaš, kar je ona storila. Komentar si delaj bralec sam.

— **V Mozirju je umrl** 3. t. m. gospod Anton Elender, c. kr. orožni stražmojster v pok., posestnik, občinski svetnik, odbornik Gor. Sav. posojilnice itd., v starosti 68. let. Cenjeni rodbini srčno sožalje!

— **Ženska — desetnik.** Pred kratkem se je iz Ogrskega pripeljala neka okoli 25 let stara ženska v obleki desetnika. Bila je pravi desetnik, le lase je imela zavite pod čepico. »Desetnico« so v Zidanem mostu ustavili, preoblekli jo v žensko obleko ter oddali v občinski zapor, od koder so jo zopet poslali nazaj na Ogrsko. Navedenka je rekla, da je spremljevalka svojega ljubimca in ker ni drugače mogla z vojaškim vlakom, se je preoblekla v vojaško obleko.

— **Kolera.** Po poročilu z dne 4. t. m. se je primeril v Lohi (celjski okraj) en slučaj kolere, v Trstu trije slučaji, v štirih občinah goriškega okraja pet slučajev in v štirih občinah sežanskega okraja šest slučajev. Obolile so civilne osebe. Štajerska namestnijska razglša, da je bil ugotovljen 1 slučaj kolere v Širjah pri Zidanem mostu.

— **Bolnica Rdečega križa v Beljaku** je sprejela od c. in kr. vojaškega delavskega oddelka X./97, ki obstoji večinoma iz Slovencev iz Kranjske in Primorske, 232 K 30 v, za katere se upraviteljstvo vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje.

— **Kino »Ideal«.** Danes zadnjikrat velika drama »Tam, kjer ni postaj«

in krasne smešne velesoigre: »Tretji poročnik — moja žena«. — Jutri, v torek: »Železni prstan«. Odlična drama v štirih delih. »Zviti Feliks«, krasna nordiška učinkovita veseloigra v dveh delih.

— **Zgubljene stvari, prijavljene c. kr. policijskemu ravateljstvu:** 25 bankovcev po 2 K, zlata damska ura z verižico in s 3 obeski, črna denarnica s 7 K 64 v, ročna torbica z različnimi spisi, črna denarnica z 11 K, rjava denarnica s 27 K, zlat prstan z dragim kamnom, usnat mošnjček z zlatim in papirnatim nemškim denarjem v skupni vrednosti 450 K, zgubljeno 13. junija 1915, srebrna zapestnica z uro, majhna denarnica z 80 K 90 v, zavitek z brivskimi stvarmi, zlata vratna verižica, bankovec za 20 kron, črna torbica z drobižem in drugimi malenkostmi, vreča, približno 25 kg surove kave, najdena dne 12. junija 1915, in črna denarnica s K.

— **Najdene stvari, ki se nahajajo pri c. kr. policijskem ravateljstvu:** ščipalnik s futralom, zlata verižna zapestnica brez obeska, rjava denarnica z 32 K 50 v, rjava torbica z 22 K 62 v, rjava denarnica z 19 K 02 vin., rjava denarnica z 1 K 54 v, 2 dežnika s futralom, črna denarnica s 7 K 90 v, zlat pečatni prstan z monogramom, modri jopič, stara zimska suknja, črna listnica s 350 K, posteljno pregrinjalo in blazina.

Razne stvari.

— **Ubit je bil** v boju med zrakovplovci v svojem aparatu opazovalec grof Laroche, kakor se poroča iz Pariza.

— **Zgorela tovarna.** Kor. urad poroča iz Pariza, da je zgorela v Clichy tovarna, ki je delala orožje za armado. Škoda je znatna.

— **Esadpaša,** znani albanski rokomavhar, se klati s svojo »armado« okoli Skadra. Albanski Miriditi so ga napadli in hudo porazili. Esad je izgubil 215 mož, 500 njegovih pristašev so Miriditi vjeli.

— **Dunajski prostovoljci proti Italiji.** Dunajska meščanska kompanija strelcev, ki odide na italijansko fronto koncem tega meseca, je že izvežbana. Sprejemajo pa se še prostovoljci v starosti 16 in pol do 55. leta.

— **Številni beguncev** iz zapadnih ruskih gubernij znaša po računih ruskih listov nad 12 milijonov. Med njimi vlada velika beda. Mnogi so brez vsakih sredstev. Najbolj hudo se godi tistim, ki ne znajo rusko (Poljaki, Leti, Nemci) in se ne morejo v krajih, katere jim je odkazala vlada, niti sporazumeti.

— **Obsojen armadni liferant.** Že začetkom avgusta se je vršila pri dunajskem domobranskem divizijskem sodišču kazenska obravnava prot Adolfu Neuronu, liferantu čevljev za armado. Te dni je bil Neuron obsojen na petnajst let težke ječe, ker je skušal vojni upravi prodati čevlje — iz papirja.

— **Obsojen mestni poglavar.** Sodišče v Szatmaru na Ogrskem je obsodilo že večkrat omenjenega mestnega poglavarja (načelnika policijske oblasti) Tankoczyja zaradi podkupovanja, izsiljevanja in zlorabe uradne oblasti na eno leto ječe in na izgubo službo, v preiskavi je pa tudi zaradi goljufij, ki jih je storil kot posredovalec pri dajtvah za armado.

— **V osvojeni Poljski.** Za generalnega gubernatorja onih delov Poljske, ki so zasedeni od naših čet, je imenovan general baron Diller. — Za župana v Cholmu je imenovan državni pravdnik v Kaiserslauternu Becker. — V kratkem pričnejo voziti direktni vlaki iz Lvova v Lublin. — V Varšavi so se pričele konference ruskopoljskih zmernih strank z zastopniki avstrijskega vrhovnega poljskega narodnega odbora.

Spominjajte se „Rdečega križa“.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Meteorološko poročilo.

Vilna nad morjem 306-2 Srednja letna količina 736 mm

septem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	728-0	17-8	sl. jz.ah brezvetr.	oblačno
5.	9. zv.	730-2	12-1	sl. jz.ah brezvetr.	del. oblac.
6.	7. zv.	729-7	7-8	sl. jz.ah brezvetr.	del. oblac.
7.	2. pop.	732-5	18-7	p. m. jz.ah	jasno
8.	9. zv.	734-6	13-2	sl. zah.	del. oblac.
9.	7. zv.	736-9	14-1	sl. jz.ah	del. oblac.

Srednja temperatura sobote 14-3°, norm. 16-4°, nedelje 13-2°, norm. 16-3°. Padavina v 24 urah 10-9 mm in 0-0 mm.

Zahvala.

Zalujoča ob bridki, nenadomestljivi izgubi svojega predragega soproga, dobrega očeta, gospoda

Makso Armiča

zahvaljujem se vsem onim, ki so s številnimi obiski lajšali bol dragemu rajncemu ter ga spremili na zadnji poti. Iskrena hvala vsem darovalcem cvetja, kakor tudi gospodom pevcem za ganljive žalostinke pri pogrebu. Posebna hvala pa onim, kateri so mi stali v teh težkih urah s tolažbo na strani.

V LJUBLJANI, 6. sept. 1915.

Zalujoča soproga z otroci.

Spreten

2203

stenograf - strojepisec

Išče primerne službe. Cenj. ponudbe naj se pošljejo pod šifro „september/2203“ na uprav. »Slovensk. Naroda«.

Gospodična, zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službe kot

prodajalka

ali pa pri otrocih. Naslov pove uprav »Slovenskega Naroda«.

2204

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretno vest, da je preblagi soprog oziroma stric, gospod

Anton Elender

c. kr. žand. stražmester v. p., obč. svetnik, odbornik Gorenj. Sav. pos. posestnik itd.

dne 3. t. m. v starosti 68 l. v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega bo dne 5. t. ob 9. uri popoldne.

Cast njegovemu spominu!

V MOZIRJU, dne 3. septembra 1915.

Josipina Elender roj. Laykauf, soproga. — Rodbina Laykaufova.

Bolestno užalošeni dajemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, stari oče, tast, svak in stric, gospod

Anton Preinfalk

posestnik i. t. d.

danes ob polu 11. uri ponoči, po dolgi mučni bolezni v 75. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek, dne 7. septembra ob 4. uri popoldne na pokopališču v Litiji. Prosimo tihega sožalja.

LITJA, dne 5. septembra 1915.

Uršula Preinfalk roj. Juh, soproga. Anton Preinfalk, c. kr. poštni asistent. Franc Preinfalk, c. in kr. nadporočnik, Eric Preinfalk, c. in kr. poročnik v rez., sinovi. Minka, Lojska, hčeri. Ana Preinfalk roj. Elsner, sinova. Tonček in Breda, vnuka.

ZAHVALA.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše iskrenoljubljene, dobre soproge, matere, stare matere, sestre, svakinje in tašče, gospe

Ane Belič roj. Megušar

izrekamo tem potom vsem našo najpriznanejšo zahvalo. Posebna hvala pa bodi gg. občinskim svetnikom ljubljanskim, sl. predsedstvu gostilničarske zadruge in nje članom, gg. pevcem za ganljive žalostinke pri hiši, v cerkvi in ob grobu, vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov ter sploh vsem, ki so spremili nepozabno pokojnico na nje zadnji poti.

Zalujoči ostali.

Št. 12.316.

Ustanova za revne deklice.

S koncem tekočega leta se izprazni obe mesti Katarine Warnusove ustanove, vsako mesto po 135 K na leto. Uživanje ustanove traja 3 leta.

Pravico do te ustanove imajo v prvi vrsti dekleta iz sorodstva Katarine Warnusove, če pa teh ni, pobožne in revne neomožene hčere ljubljanskih meščanov.

Prošnje je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata do 20. oktobra 1915 in je priložiti rojstni in krstni list, event. oblastveno potrjeni rodovnik kot dokaz, da je oče meščan ljubljanski, ter navedeno spričevalo.

V prošnji je ime in stanovanjski naslov prosilke natanko in razločno napisati. Tudi morajo biti v prošnji natanko navedene prosilke in njenih starišev premoženjske razmere.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. septembra 1915.

2211

Išče se meblovano stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo ali pa kabinet, soba in kuhinja. Ponudbe pod „dve stanovanji/2200“ na upravo »Slov. Naroda«.

2200

Friga

dve leti stara, čistokrvna, nemško - kratkodlaka, **lovška pasica** z zelo kratko odrezanim repom, temnorjave barve z majhno belo liso na prsih, ima na zunanji strani obeh stegen po jedno majhno brazgotino brez dlake, z žičnastim ovratnikom in znamko »Postojna 32« je bila dne 31. avgusta letos iz Postojne odpeljana. — Kdor bi o psici kaj vedel, naj blagovoli naznaniti

P. KERŠIČU, sodniku v Postojni.

Vzgojiteljico

k dvema deklicama 12 in 16 let starima sprejme **Anton Cvenkel** v **St. Petru v Savinski dolini**.

K ponudbam se prosi slika in spričevala priložiti.

2197

Sprejmeta se v trgovini manufakture, špecerije, stekla in poljskih pridelkov

dva močna učenca

vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi iz boljše poštene hiše.

Rudolf Pevec, Mozirje.

2173

Okoli 2000 po predpisu napravljenih

na hrbtnikov

se odda komad po 5 K 12 h v gotovini brez odbitka. Poštne zavitke po 9 komadov pošilja franco po povzetju firma

Albert Matzner, Dunaj I., Kohlmesseergasse 8.

Ovčjo volno

vseh vrst in vsako množino

2117

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 22.

V ponatisu je izšel

znameniti roman

AMERIKANKA.

(Francoski spisal Pierre de Coulevain.)

Naročila sprejema:

„Narodna knjigarna“, Ljubljana, Prešernova ulica.

Cena dveh knjigam (skupaj 554 strani) samo 3 K 50 vin., s pošto 3 K 70 v., elegantno vezan izvod 4 K 70 v., s pošto 4 K 90 v.

Zaradi izrednih poštinskih razmer ni mogoče tega dela pošiljati na ogled in se dobiva le proti vpošiljavi denarja v naprej ali pa po poštne povzetju.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KUHIGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA
LJUBLJANA - KOMENSKA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

ZELODČNA TINKTURA RAZPOŠILJA
Lekarnarja **PICCOLI** v Ljubljani
krepča telo, pospešuje slast in prebavo ter odpravi telesa.
PO POVZETJU

1 steklenica 20 vin.

Akordanti

z doarimi izpričevali

z in tudi brez odnose partije delavcev, **dobijo dela**

na gradbi železnice Knin - Pribudič

Ponudbe na

Gradbeno podjetništvo „Dalmaspof“, Knin, Dalmacija.

Odličen

2172

dekliški penzijonat

izobraževalna in gospodinska šola za mlade deklice od 14. do 18. let.

Lastna vila. Vrt. Telefon št. 1795.

Natančnejše podatke daje ravnateljstvo

Gradec, Ruckerlberg, Blumengasse 1.

Internat za učeče se deklice (liceja, gimnazije, trgovske akademije).

Gradec, Kroisbachgasse št. 1.

Vojaščine prost

magister ali magistra

ali nediplomiran starejši asistent farmacije, zmožen hrvaščine in nemščine se za trajno ali samo za zastopstvo išče za lekarno v Stubici. Ponudbe, če mogoče s sliko, prepisi izpričeval, navedbo zahtevane plače ob prostem, nemeblovanem stanovanju na

E. V. FELLER, Zagreb,

Jurjevska ulica št. 31. A.

2175

Spreten brivski pomočnik

se po jako ugodni plači takoj sprejme pri

G. Fettich Frankheim, Ljubljana.

Uradnica z materjo išče opremljeno

solnčnato sobo

s kuhinjo v najem. Ponudbe pod „Vilma/2163“ na upravnštvo »Slov. venskega Naroda«.

2163

Meblirana soba

s kuhinjo ali z uporabo kuhinje se išče pri boljši, mirni družini za poročena brez otrok. Ponudbe pod „meblovana/2161“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Kupujem sveže

češplje in bruske

za destilacijo žganja po najvišji ceni.

GABRIEL ERŽEN

2106

Zapuže pri Lescah, Gorenjsko.

Ravnokar došla

velika izbora

umetniških in drugih vsakovrstnih

razglednic.

NARODNA KNJIGARNA

Prešernova ulica.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, **jako zanimiv, lep detektivski roman**, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnika in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKA SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKA SLIKE“ bi naj imela naročena vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, brivnica, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKA SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKA SLIKE“ stanejo četrta leta K 2.50, pol leta K 5.— in celo leto K 10.—.

Naročniki dobe kot **nagrado** velik ilustrirani kalendar, slike Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča in Aškerc ter tudi lepe zanimive knjige. Naročite si „TEDENSKA SLIKE“ takoj! Novi naročniki dobe še vse letošnje številke.

Poslijte nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKA SLIKE“ brezplačno in poštne prosto na ogled.

Upravištvo lista „TEDENSKA SLIKE“

Ljubljana, Franciščanska ulica 10/L.

Majhna nemška družina išče meblirano

sobo s kuhinjo

Ponudbe pod „tri osebe/2202“ na upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

2202

Kroj. pomočnika

išče krojaški salon za gospode

Ivan Magdić,

Ljubljana, Hotel „pri Maliču“.

2209

Christofov učni in vzgojevalni zavod

vpisuje ves september 1915,

vsak dan od 12. do 3. popoldne

v Sodni ulici št. 1.

Najbolje obiskovani od vis. c. kr. dež. vlade za Kranjsko na znanje vzeti zasebni učni zavod. Gojenke in gojenci tega zavoda pridejo najhitreje k dobru kruhu.

2161

Spreten

nadmlinar

ki govori tudi nemško

se išče za takojšnji nastop.

Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja pod naslovom: **Valjčni mlin Količeve p. Dob pri Domžalah.**

2198

IV. c. kr. avstr. razredna loterija.

Žrebanje 4. razreda se vrši 9. in 10. septembra 1915.

Dobitki		kron	
1 za	100000	1 za	100000
1 „	50000	1 „	50000
1 „	40000	1 „	40000
4 po 10000 =	40000	4 po 10000 =	40000
8 „ 5000 =	40000	8 „ 5000 =	40000
16 „ 2000 =	32000	16 „ 2000 =	32000
35 „ 1000 =	35000	35 „ 1000 =	35000
54 „ 800 =	32000	54 „ 800 =	32000
40 „ 600 =	32400	40 „ 600 =	32400
2590 „ 260 =	518000	2590 „ 260 =	518000
2750 dobitkov		2750 dobitkov	K 919400

Cena za novo vstopnišče igralce:

Cela srečka
K 160.—.

1/2 srečke
K 80.—.

1/4 srečke
K 40.—.

1/8 srečke
K 20.—.

Jugralni natrži in vsa pojasnila brezplačno.

Srečke za ta razred

priporoča

Ljubljanska kreditna banka

poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije

v Ljubljani

in njene podružnice v Celju, Celovcu in Splitu.

Cena za igralce prejšnjih razredov:

Cela srečka
K 40.—.

1/2 srečke
K 20.—.

1/4 srečke
K 10.—.

1/8 srečke
K 5.—.

Limonova

esenca 1 steklenica 1 krono.

Odgovarja 10 limonam.

2196

Lekarna Trnkoczy

Ljubljana, zraven rotovža.

1 ali 2

sodarska pomočnika

se takoj sprejmeta pri tvrdki

M. Rosner & Co.

poleg pivovarne „Union“.

Kupi se vsako množino praznih

v reč

za moko. Tozadavne ponudbe pošiljajo

naj se na naslov

2179

Rudolf Kokalj,

Ljubljana, poštni predal št. 149.

Spreten

podmlinar

ki govori nekoliko nemško,

se išče za takojšnji nastop.

Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja pod naslovom: **Valjčni mlin Količeve p. Dob pri Domžalah.**

2199